

Міністерство освіти і науки України
Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

на тему Управління платоспроможністю
страхової компанії

Виконав: здобувач 2 курсу, групи Ф-23М
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»

Шуравель Вікторія Сергіївна
(ПІБ)

Керівник Кашубіна Ю.Б.
(прізвище та ініціали)

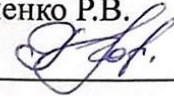
Рецензент Кораленко Р.В.
(прізвище та ініціали)

Кривий Ріг

2024

Криворізький національний університет
Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

Спеціальність 072 Фінанси,
банківська справа, страхування та
фондовий ринок
ЗАТВЕРДЖУЮ:
Зав. кафедри ФСПР
доцент Короленко Р.В.

« 05 » ~~листопада~~ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну (магістерську) роботу здобувачу

Журавель Вікторії Сергіївни

1. Тема роботи Управління платоспроможністю
страхової компанії

Керівник роботи К. С. К., доцент Кашубіна Ю. Б.
(прізвище та ініціали)

затверджені наказом по КНУ від « 05 » листопада 2024 № 612 е

2. Строк подання здобувачем закінченої роботи 06.12.2024 р.

3. Вихідні дані до роботи фінансова звітність, інтернет джерела,
зокрема офіційні сайти законодавчої влади

4. Зміст кваліфікаційної (магістерської) роботи (назви розділів)

Розділ 1 Теоретичні основи управління платоспроможністю
страхової компанії

Розділ 2 Загальна характеристика та аналіз платоспроможності
ТРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Розділ 3 Напрями удосконалення управління платоспроможністю
ТРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

5. Перелік графічного матеріалу рисунки, таблиці

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	ПІБ та посада консультанта	Підпис/ Дата			
		завдання видав		завдання прийняв	
1 розділ	к.е.н, доцент Кашубіна Ю.Б.	12.08.	<i>Кашубіна</i>	12.09.	<i>Кашубіна</i>
2 розділ	к.е.н, доцент, Кашубіна Ю.Б.	12.09	<i>Кашубіна</i>	18.10.	<i>Кашубіна</i>
3 розділ	к.е.н, доцент, Кашубіна Ю.Б.	18.10.	<i>Кашубіна</i>	07.11.	<i>Кашубіна</i>

7. Дата видачі завдання 12.08.2024р.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітки
1	Співбесіда зі здобувачем за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	02.07.2024	Виконано
2	Збір практичного матеріалу до випускної роботи	12.08 - 07.09.2024	Виконано
3	I атестація 1 розділ кваліфікаційної роботи	12.09.2024	Виконано
4	II атестація 2 розділ кваліфікаційної роботи	18.10.2024	Виконано
5	III атестація 3 розділ кваліфікаційної роботи, реферат, вступ, висновки, література та додатки	07.11.2024	Виконано
6	Перевірка роботи на наявність/відсутність академічного плагіату	18.11-06.12.2024	Виконано
7	Доопрацювання кваліфікаційної роботи, підготовка демонстраційних листів та презентації. Отримання відгуку, рецензії	02.12-10.12.2024	Виконано
8	Попередній захист роботи	11.12.2024	Виконано
9	Допуск кваліфікаційної роботи до захисту зав. кафедрою ФСГІР	13.12.2024	
10	Публічний захист кваліфікаційної роботи	18.12.2024	

Здобувач *Мур* Муравель В.В.
(підпис)Керівник роботи *Кашубіна* Кашубіна Ю.Б.
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	9
1.1 Сутність платоспроможності страхової компанії.....	9
1.2 Механізм управління платоспроможністю страхової компанії.....	12
1.3 Нормативно-правове забезпечення регулювання страхової діяльності в Україні.....	16
2 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	22
2.1 Характеристика діяльності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	22
2.2 Аналіз фінансового стану ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	29
2.3 Аналіз платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»	39
3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	45
3.1 Інструменти вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»	45
3.2 Розробка рекомендацій щодо підвищення платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» на основі управління ризиками	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	63
ДОДАТКИ.....	65

РЕФЕРАТ

Магістерська робота: 64 с., 18 табл., 20 рис., 21 джерело, 2 додатки.

Об'єкт дослідження – процеси управління платоспроможністю страхової компанії на прикладі ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Предмет дослідження – інструменти та методи управління платоспроможністю, які застосовуються для забезпечення фінансової стабільності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Мета роботи – розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» з урахуванням сучасних викликів та нормативних вимог, а також підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності компанії на ринку страхових послуг.

Методи дослідження - аналіз і порівняння, логічний підхід, нормативний аналіз, балансовий метод, статистичні методи, а також табличні й графічні інструменти. Крім того, застосовується аналіз фінансових коефіцієнтів, а також використання комп'ютерних програм Microsoft Word, Microsoft Excel.

Результати дослідження: розкрито сутність поняття платоспроможності страхової компанії; досліджено механізм управління платоспроможністю страхової компанії; визначено нормативно-правове забезпечення регулювання страхової діяльності в Україні; наведено характеристику діяльності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; проаналізовано фінансовий стан ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; здійснено аналіз платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; розроблено рекомендації щодо вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»; досліджено управління ризиками як інструмент підвищення платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, УПРАВЛІННЯ, АНАЛІЗ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ПРИБУТОК, СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ.

ВСТУП

В умовах постійних змін на ринку страхових послуг та загострення конкуренції питання управління платоспроможністю страхової компанії набуває особливої актуальності. Платоспроможність є ключовою характеристикою фінансової стійкості страховика, оскільки від неї залежить здатність компанії виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками, інвесторами та іншими учасниками ринку. Сталий рівень платоспроможності є основою для підтримки довіри клієнтів і забезпечення стабільного функціонування компанії навіть у періоди економічних коливань. Отже, актуальність теми управління платоспроможністю страхової компанії визначається необхідністю забезпечення фінансової стійкості компаній в умовах сучасного ринку та зростаючих ризиків.

Ступінь дослідження проблеми платоспроможності страховиків є досить високим. У зарубіжній і вітчизняній науковій літературі значну увагу приділено питанням фінансової стійкості та управління платоспроможністю страхових компаній. Зокрема, таких Олійник І., Гаманкова О. О., Залетов О. М. Руда Р. В., Ткаченко Н. В. розглядали особливості управління фінансовими ресурсами в страхуванні та інструменти підвищення платоспроможності. Проте в умовах зростання економічної нестабільності, посилення ризиків і впровадження нових регуляторних вимог виникає необхідність у додаткових дослідженнях та розробці ефективних інструментів для покращення управління платоспроможністю страхових компаній, що обґрунтовує вибір теми дослідження.

Мета роботи – розробка практичних рекомендацій для вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ», що включає оптимізацію фінансових процесів та підвищення ефективності управління ризиками, з урахуванням сучасних викликів та нормативних вимог.

Для досягнення цієї мети у роботі поставлені наступні завдання:

— розкрити сутність поняття платоспроможності страхової компанії;

- дослідити механізми управління платоспроможністю в страхових компаніях;
- проаналізувати чинне нормативно-правове забезпечення регулювання страхування в Україні;
- дослідити загальну характеристику ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- провести аналіз фінансового стану ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- оцінити рівень платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- запропонувати інструменти вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»;
- розробити рекомендації щодо підвищення платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» на основі управління ризиками;

Об'єкт дослідження – процеси управління платоспроможністю страхової компанії, зокрема ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Предмет дослідження – інструменти та методи управління платоспроможністю, які застосовуються для забезпечення фінансової стабільності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

Методи дослідження - аналіз і порівняння, логічний підхід, нормативний аналіз, балансовий метод, статистичні методи, а також табличні й графічні інструменти. Крім того, застосовується аналіз фінансових коефіцієнтів, а також використання комп'ютерних програм Microsoft Word, Microsoft Excel.

Теоретична цінність роботи полягає у поглибленні розуміння сутності платоспроможності страхової компанії та вивченні сучасних механізмів управління платоспроможністю в умовах зростаючої економічної нестабільності.

Результати дослідження апробовані на III Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційна освіта: Проблеми і перспективи. Наукові дослідження» (м. Штутгарт, Німеччина, 4-6 грудня 2024 року) у вигляді публікації тез на тему «Вплив війни на платоспроможність страхових компаній в Україні».

Практична цінність роботи полягає в розробці рекомендацій для вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ», які можуть бути використані компанією для покращення фінансової стійкості та конкурентоспроможності на ринку страхових послуг.

Інформаційною основою для даного дослідження є фахові літературні джерела, навчальні посібники, наукові статті, нормативно-правові акти, матеріали науково-практичних конференцій, а також фінансова звітність ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1 Сутність платоспроможності страхової компанії

Ідея платоспроможності в страхуванні зародилася разом із розвитком страхового бізнесу, коли виникла необхідність гарантувати клієнтам впевненість у тому, що страхові компанії зможуть виконувати свої зобов'язання. Перші страховики з'явилися в XVII столітті в Європі, зокрема у Великій Британії. З ростом масштабів страхування зростає й важливість фінансової стабільності компаній. Це було пов'язано з тим, що страхові компанії почали накопичувати великі страхові фонди для покриття потенційних збитків. У XVIII столітті з'являються перші спроби законодавчо врегулювати діяльність страхових компаній, щоб захистити страхувальників від банкрутства страхових організацій.

У XX столітті з появою глобальних страхових ринків та фінансових криз поняття платоспроможності стало центральним у фінансовій регуляції страхових компаній. Введення стандартів платоспроможності (Solvency I, Solvency II) в Європейському Союзі та інших юрисдикціях сприяло підвищенню вимог до компаній щодо управління капіталом і фінансовими ризиками.

Якщо говорити про страхову компанію, то її платоспроможність є важливим показником фінансової надійності. Страхування — це система захисту від різних ризиків, що забезпечує відшкодування збитків шляхом їх розподілу між усіма страхувальниками. Страховик, збираючи внески від усіх страхувальників, формує страховий фонд, з якого здійснюються виплати у разі настання страхових подій. Таким чином, страхова компанія є посередником, відповідальним за великі суми грошей протягом тривалого часу. Це робить питання забезпечення її платоспроможності вкрай важливим.

Також важливо виділити п'ять факторів, які забезпечуватимуть фінансову стійкість та платоспроможність страховика (рис. 1.1).

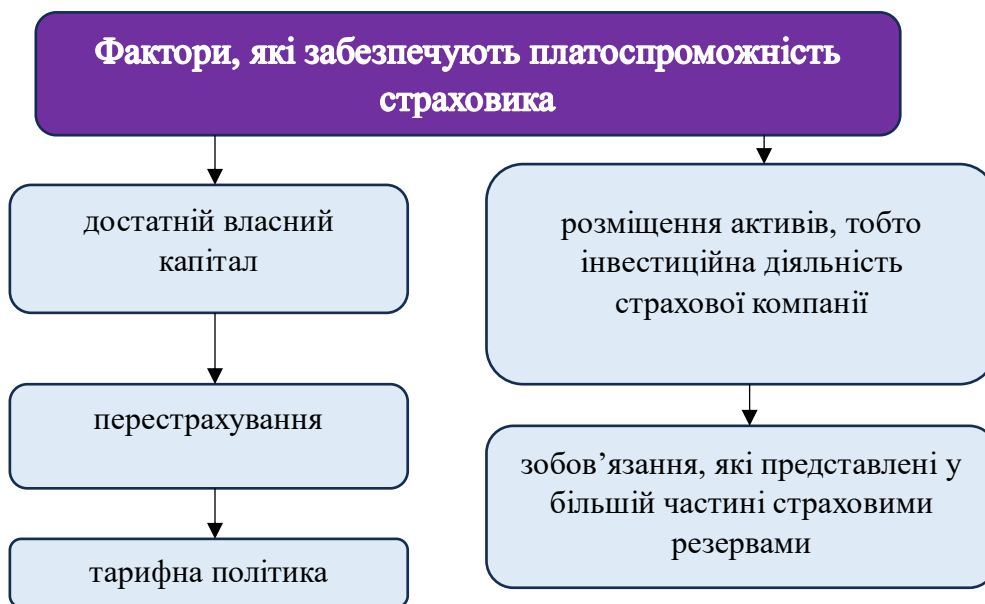

Рисунок 1.1 - Фактори, які забезпечуватимуть фінансову стійкість та платоспроможність страховика

Проблеми платоспроможності страхових компаній займають одне із провідних місць у теоретичних і практичних розробках фахівців у сфері страхового бізнесу [17]. У науковій літературі можна знайти багато різних визначень платоспроможності, однак за своєю суттю вони майже всі є подібними. (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 - Визначення поняття «платоспроможність»

Автор/джерело	Трактування
Олійник І.[9]	Вартість активів страхової компанії, що перевищує вартість її зобов'язань або дорівнює їм.
Гаманкова О. О. [5]	Страховик вважається неплатоспроможним, якщо його активи неадекватні або недоступні (перебувають у неліквідній формі) в певний час.
Залетов О. М. [6]	Наявність достатніх ліквідних активів для виконання фінансових зобов'язань.
Ненно І.[8]	Ознака фінансової стійкості страховиків, специфіка якої проявляється в особливостях формування зобов'язань і ресурсів для їх виконання.

Продовження таблиці 1.1

Руда Р. В. [15]	Здатність своєчасно в повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання, передусім страхові, за рахунок наявності достатньої суми ліквідних активів і засобів платежу.
Ткаченко Н. В. [18]	Характеризує реально існуюче динамічно рухливе (внаслідок постійного впливу різноманітних зовнішніх та внутрішніх факторів) співвідношення ринкових зобов'язань страховика, в тому числі й не страхових, перед клієнтами та контрагентами і наявних для їх покриття (компенсації) ресурсів (активів), які сформовані в достатньому обсязі та ліквідній формі без збитку для капіталу, що дозволяє страховикові своєчасно та повною мірою виконувати зобов'язання.
Щербатих Д. В. [20]	Здатність виконати зобов'язання по виплаті страхового відшкодування страхувальникові або застрахованій особі за договорами страхування.

Аналізуючи дані таблиці 1.1, можна зробити висновок, що більшість науковців визначають платоспроможність страхової компанії як її здатність виконувати страхові зобов'язання перед клієнтами, спираючись на наявні активи, у строки, передбачені законодавством або умовами договору страхування.

Найбільш поширеним визначенням платоспроможності є можливість своєчасно і в повному обсязі відповідати за своїми зобов'язаннями. Це означає здатність у будь-який взятий час виконувати зобов'язання із укладених договорів страхування. Тобто, вартість активів страхової компанії, що перевищує вартість її зобов'язань або дорівнює їм [1].

Однак варто зазначити, що питання участі перестраховиків у процесі виконання зобов'язань перед клієнтами страховими компаніями часто залишається поза увагою. Таким чином, платоспроможність страхової компанії можна визначити як її здатність своєчасно та в повному обсязі виконувати зобов'язання перед контрагентами, зокрема перед страхувальниками. Це забезпечується перевищенням розміру загальних активів страховика над його зобов'язаннями через ефективне управління активами, зокрема при розміщенні коштів страхових резервів за принципами достатності, ліквідності, прибутковості, диверсифікації та якості. Окрім того, важливу роль у забезпеченні

платоспроможності відіграє передача частини ризику перестраховикам на основі укладених договорів перестраховання.

З метою забезпечення платоспроможності страхова компанія повинна прагнути до: створення стабільного страхового портфеля шляхом укладання якомога більшої кількості договорів; дотримання нормативних співвідношень між активами та прийнятими страховими зобов'язаннями; та розміщення страхових резервів на умовах достатності, диверсифікованості та якості [2].

Таким чином, можна зробити висновок, що платоспроможність є однією з ключових умов для успішного функціонування страхового бізнесу, виступаючи своєрідним ресурсом для виконання страховими компаніями своїх зобов'язань в умовах ринкової економіки. Нездатність страховика покрити страхові ризики може порушити безперервність економічних процесів, призвести до його банкрутства, дестабілізувати роботу ринкової економіки та навіть зруйнувати механізми її саморегуляції.

1.2 Механізм управління платоспроможністю страхової компанії

Управління платоспроможністю страхової компанії включає об'єктивну оцінку її поточного та бажаного стану, скоординоване управління фінансовими ресурсами та вибір таких управлінських рішень, які сприятимуть забезпеченню платоспроможності. Цей процес, заснований на системному підході, може бути впорядкований і відображений у вигляді цілісної системи.

Таким чином, механізм управління платоспроможністю страхової компанії можна визначити як сукупність управлінських інструментів, які суб'єкти управління застосовують для забезпечення платоспроможності страховика.

Цей механізм складається з взаємопов'язаних елементів, що представляють заходи з управління платоспроможністю страхової компанії. Основними елементами системи управління є: керована підсистема (об'єкт управління), керуюча підсистема (суб'єкт управління) та інформаційно-

аналітична база (інформаційна підтримка). Керуюча підсистема охоплює підрозділи, відповідальні за управління платоспроможністю компанії (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 - Механізм управління платоспроможністю страхової компанії

До складу керуючих підсистем механізму управління платоспроможністю страхової компанії входять: фінансові служби, бухгалтерія, аналітичні підрозділи, відділи бізнес-аналізу, служби актуарних розрахунків, планування та контролю тощо. Інструментами управління платоспроможністю є аналіз, планування, регулювання і контроль. Об'єктом управління виступає платоспроможність страхової компанії та шляхи її забезпечення [3].

Оскільки будь-яка система управління передбачає визначення окремих підсистем (стратегій) для досягнення цілей, необхідно обґрунтувати включення певних ключових компонентів до загальної стратегії управління

платоспроможністю. Це обумовлює потребу у формуванні сукупності взаємопов'язаних стратегій, що утворюють так званий "стратегічний набір".

Стратегічний набір включає комплекс підсистем (стратегій), які забезпечують стратегічне управління платоспроможністю страхової компанії, створюючи цілісну систему взаємопов'язаних елементів (рис. 1.3).

Рисунок 1.3 - Стратегічний набір управління платоспроможністю страхової компанії

Ключову роль у визначеному стратегічному наборі відіграє методологічна основа забезпечення фінансової стійкості. Вона включає створення інформаційної бази та системи показників стійкості, проведення моніторингу та аналізу, стрес-тестування, а також розробку рекомендацій щодо коригування політики розвитку страховиків. Це необхідно для підвищення їх платоспроможності та запобігання виникненню фінансових криз.

На основі інформаційного та аналітичного забезпечення приймається рішення щодо напрямку управління платоспроможністю страхової компанії (рис.1.4).

Інформаційне забезпечення процесу управління платоспроможністю страхової компанії повинно ґрунтуватися на створенні стратегічних карт. Метод стратегічних карт, розроблений Р. Капланом і Д. Нортонем, дозволяє узгоджувати короткострокові цілі з місією та довгостроковими перспективами компанії. Згідно з їх підходом, стратегічна карта складається з чотирьох взаємопов'язаних компонентів: фінанси, клієнти, внутрішні бізнес-процеси та навчання і розвиток. Ці компоненти повинні бути пов'язані між собою через причинно-наслідкові зв'язки [3].

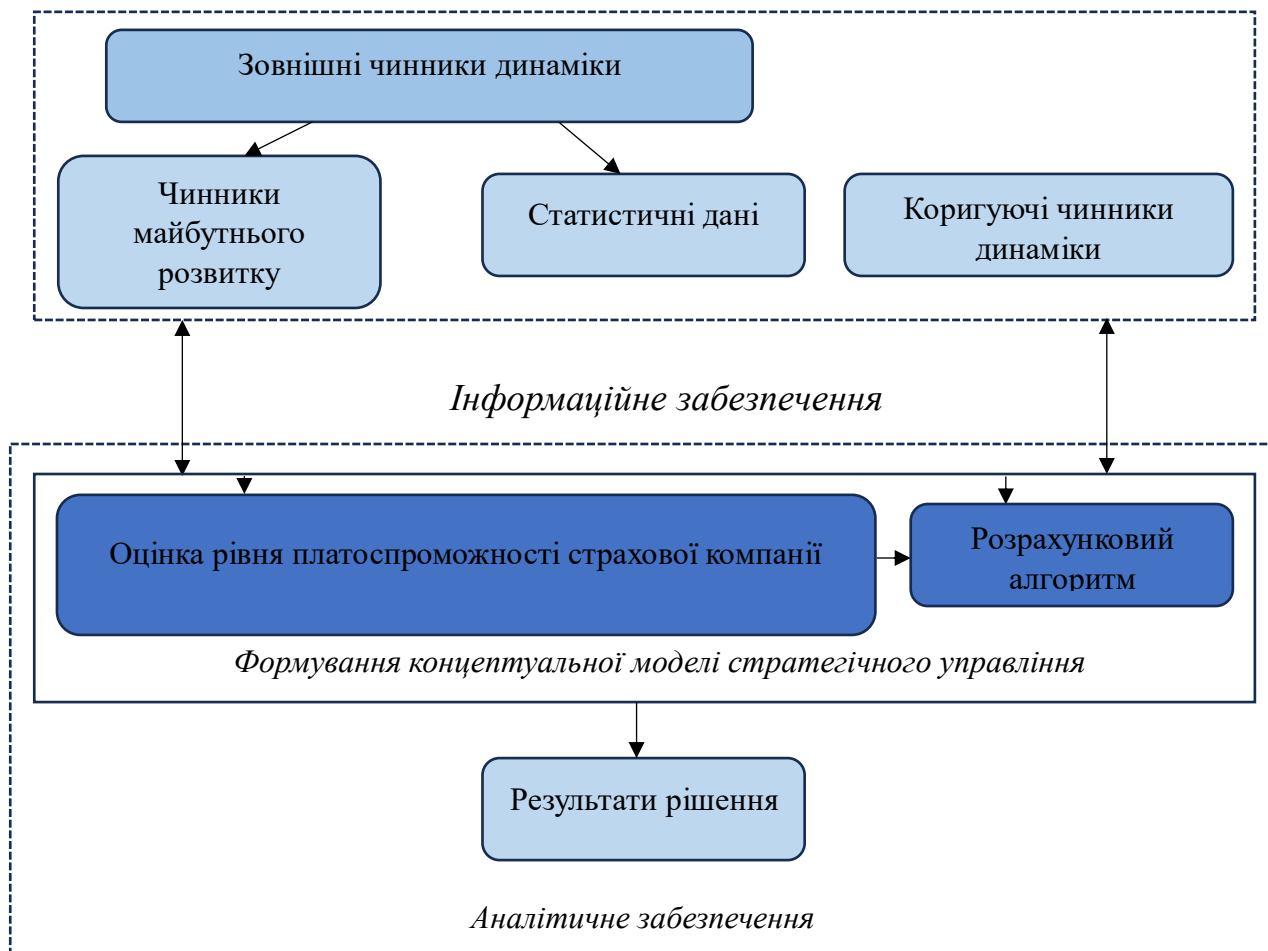

Рисунок 1.4 - Схема прийняття рішення про розвиток процесу управління платоспроможністю страхової компанії

Переваги стратегічних карт включають постійний моніторинг платоспроможності страхової компанії, перспективний аналіз і планування. Це

дозволяє оперативно порівнювати заплановані параметри з реальними результатами, що сприяє аналізу ефективності як окремих елементів, так і системи в цілому.

Серед актуальних завдань є: оновлення законодавчої та нормативної бази для удосконалення страхового ринку, зменшення впливу політичних і соціальних факторів на ринок, зосередження на приватних компаніях з мінімальним державним втручанням, підвищення державної підтримки та податкових пільг для страхових компаній і потенційних страхувальників, а також активне використання програмного та технічного забезпечення для фінансових рішень [16].

Виправлення існуючих недоліків дозволить створити розвинений ринок страхових послуг, що сприятиме розвитку фінансового ринку, національної економіки та економічної безпеки держави. Водночас, правильне впровадження адаптивного фінансового менеджменту сприятиме ефективному використанню фінансових ресурсів, підвищенню інвестиційної привабливості, фінансовій стійкості та платоспроможності страхової компанії.

1.3 Нормативно-правове забезпечення регулювання страхової діяльності в Україні

Страхова діяльність є важливим елементом фінансової системи, оскільки забезпечує захист інтересів громадян та підприємств від можливих ризиків. Для ефективного функціонування цієї сфери необхідне належне нормативно-правове регулювання, що встановлює правила та вимоги для страховиків та інших учасників ринку. В Україні правове регулювання страхування базується на законах та підзаконних актах, які забезпечують стабільність, прозорість та відповідальність страхових компаній перед їх клієнтами [6].

В Україні діяльність страхових компаній регламентує чинне страхове законодавство, а саме Закон України “Про страхування” від 18.11.2021 р. № 1909-

IX, введений в дію з 1 січня 2024 року. Прийняття означеного нормативно-правового акту обумовлене подальшою уніфікацією вітчизняного права з питань страхування та перестраховування з європейським задля приведення його у відповідність принципам і положенням Директиви 2009/138/ЄС (Solvency II). Так, ст. 38 вищезазначеного Закону встановлено, що “платоспроможність страховика забезпечується шляхом дотримання вимог до капіталу платоспроможності та мінімального капіталу”, а ст. 40-41 визначено розмір мінімального капіталу страховика для цілей оцінки його платоспроможності та підходи, які мають застосовуватись до такої оцінки (спрощений та базовий) [13].

Ще одним нормативно-правовим актом, який визначає засади забезпечення платоспроможності страхових компаній в Україні є постанова Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика” від 29.12.2023 р. № 201. [12].

Зобразимо структуру законодавчого регулювання страхування в Україні на рисунку 1.5.

Рисунок 1.5 - Структура законодавчого регулювання страхування в Україні
Національний банк України розробляє підзаконні акти, які регулюють деталі функціонування страхових компаній. Важливим нормативним документом

є «Положення про ліцензування страховиків», яке визначає вимоги до страхових компаній для отримання ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Основні вимоги НБУ до діяльності страхових компаній наведено на рис.1.6. Слід зазначити, що мінімальний розмір статутного капіталу не може бути меншим за розмір мінімального капіталу страховика, зокрема [13]:

- ніж 48 млн грн –здійснення діяльності з прямого страхування «life» та «non-life»;
- ніж 32 млн грн –здійснення діяльності з прямого страхування «non-life» (прості види ризиків).

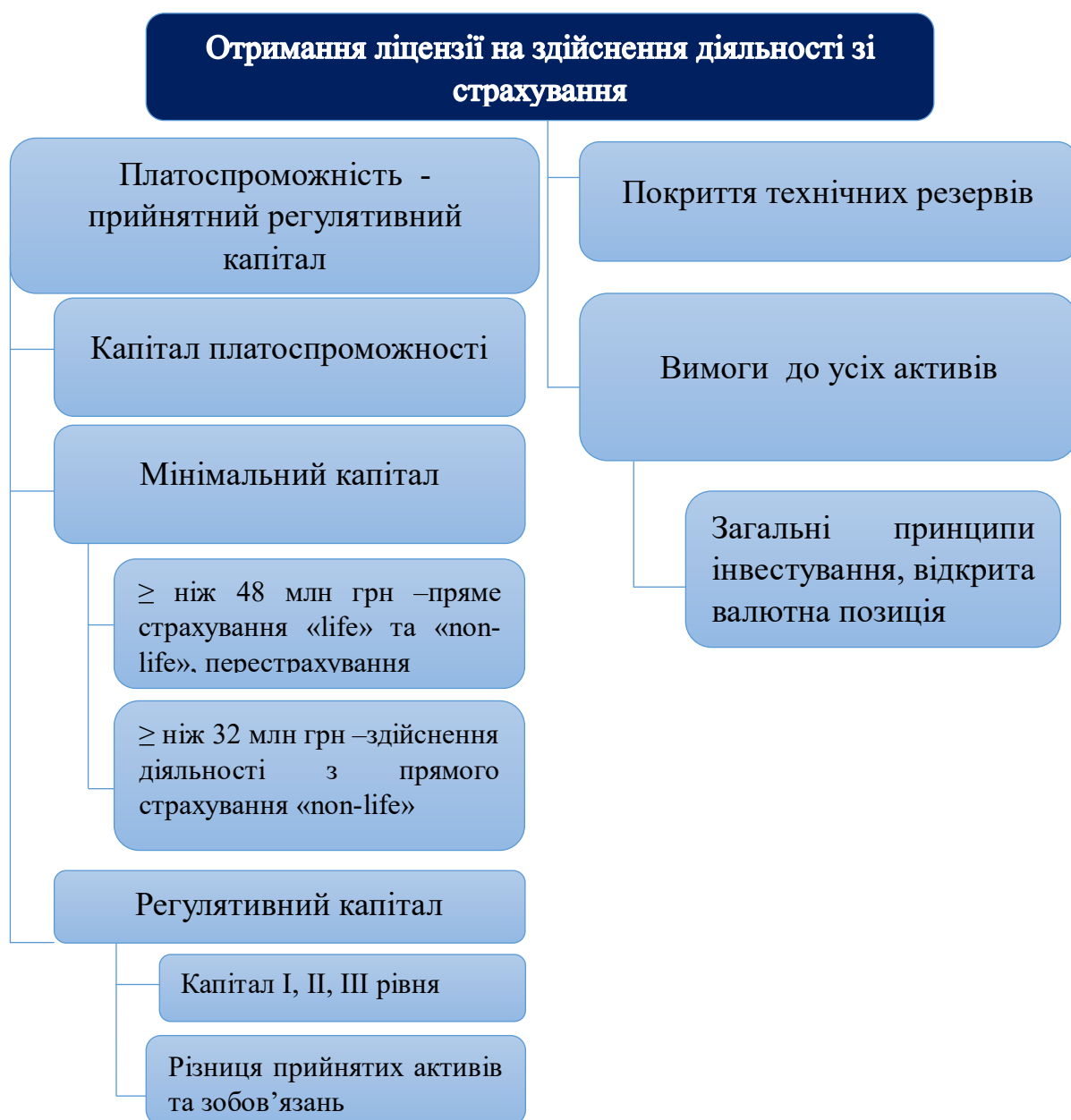

Рисунок 1.6 - Основні вимоги НБУ до діяльності страхових компаній

Розглянемо детально міжнародні стандарти та вплив їх на українське страхове законодавство. Рисунок демонструє інтеграцію міжнародних принципів і норм в національне законодавство України у сфері страхування (рис. 1.7).

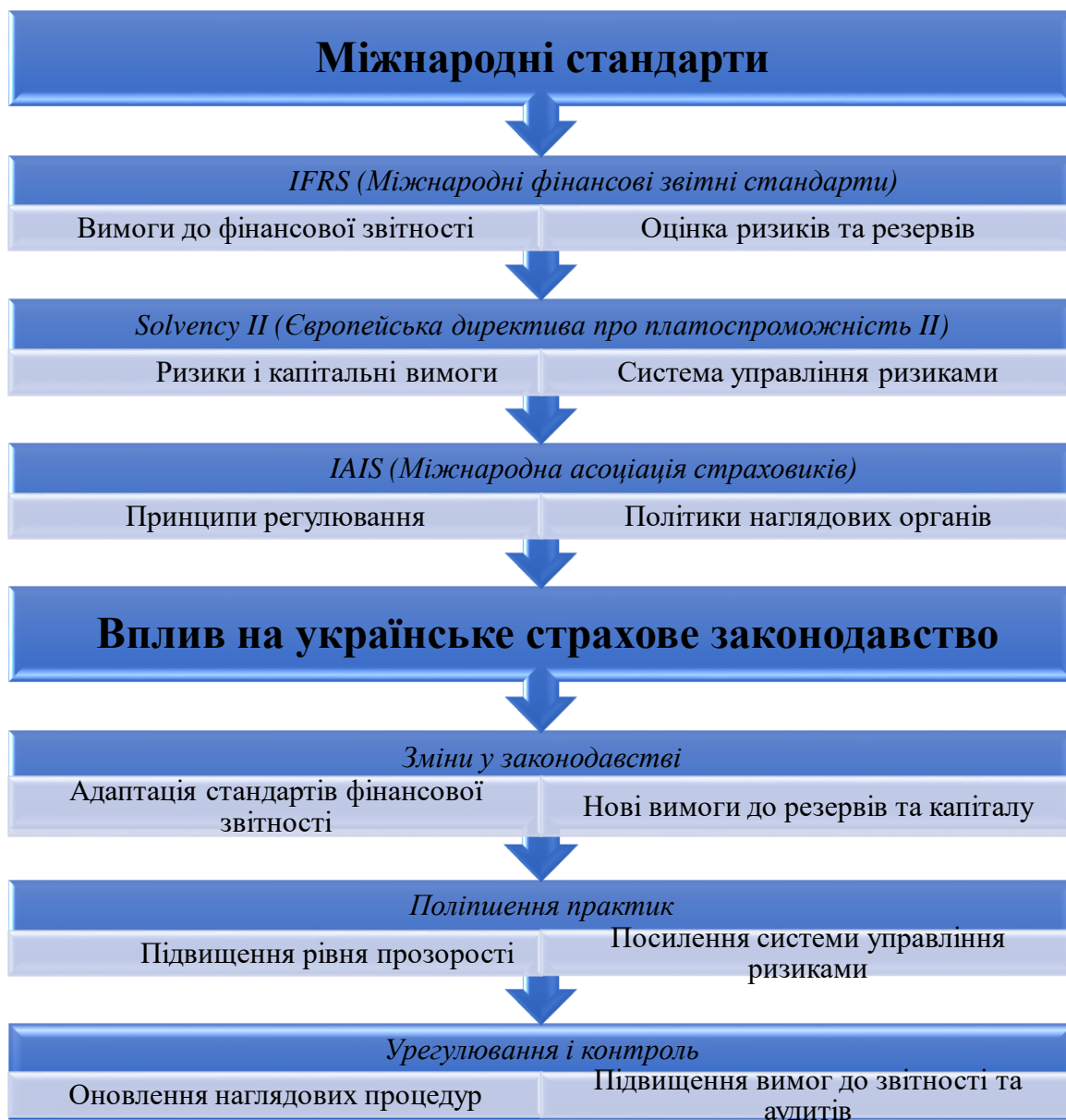

Рисунок 1.7 - Вплив міжнародних стандартів на українське страхове законодавство

Інтеграція України до глобальної фінансової системи вимагає поступового переходу до державного нагляду й регулювання, що ґрунтуються на принципах, визначених угодами та стандартами міжнародних організацій і асоціацій. Згідно з Концепцією запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами, в Україні орієнтиром для вдосконалення державного нагляду за страховими організаціями є Директива 2009/138/ЄС («Solvency II»).

Розглянемо детальніше концепцію нагляду за платоспроможністю страховиків в рамках «Solvency II».

Директива 2009/138/ЄС про затвердження системи «Solvency II», яка заснована на оцінці ризиків, набула чинності з 1 листопада 2012 року. «Solvency II» концентрує увагу на активах страхової компанії. Страховики будуть зобов'язані враховувати ринковий ризик (ризик зниження вартості інвестованих активів страховиків), кредитний ризик (ризик неплатоспроможності третьої особи), операційний ризик (системний ризик) та ризик неплатоспроможності перестраховика (ризик дефолту контрагента). Можна стверджувати, що «Solvency II» - це фундаментальний перегляд режиму достатності капіталу в галузі страхування Європейського Союзу.

«Solvency II» має на меті вирішення таких завдань:

- створити загальноєвропейські вимоги до капіталу та стандартів управління ризиками, які будуть застосовуватись замість вимог «Solvency I»;
- поліпшити захист власників страхових полісів;
- поліпшити міжнародну конкурентоспроможність страховиків і перестраховиків ЄС;
- поліпшити ризик-менеджмент страховиків і перестраховиків ЄС;
- забезпечити прозорість ринку [21].

Національним банком України було розроблено новий формульний підхід до розрахунку капіталу платоспроможності за класами страхування, який замінив попередній підхід, що базувався на показниках нормативного та фактичного запасів платоспроможності. Варто зазначити, що цей підхід суттєво відрізняється від методики, яка використовується у країнах Європейського Союзу (Додаток А) [16].

Окремо слід зазначити про захист прав споживачів страхових послуг. Закон України «Про захист прав споживачів» також стосується страхового сектору і визначає вимоги щодо надання страховиками достовірної інформації, правдивості рекламних матеріалів та забезпечення прозорості умов страхових договорів. Органи державного нагляду зобов'язані забезпечувати дотримання цих

вимог, а страхові компанії повинні дотримуватись правил ведення прозорих і справедливих відносин зі своїми клієнтами.

Нормативно-правова база регулювання страхової діяльності в Україні постійно вдосконалюється, оскільки ринок страхування розвивається, а його учасники стикаються з новими викликами. Зокрема, реформування фінансового сектору, розвиток цифрових технологій та глобалізація страхового бізнесу вимагають оновлення нормативних документів для підтримання високого рівня платоспроможності та захисту інтересів страхувальників.

Таким чином, було визначено, що нормативно-правове забезпечення регулювання страхової діяльності в Україні є важливим інструментом для підтримання фінансової стабільності страховиків, захисту інтересів страхувальників та розвитку конкурентоспроможного страхового ринку. Постійне вдосконалення цієї системи допоможе забезпечити надійну і прозору діяльність страхових компаній, що сприятиме розвитку національної економіки.

2 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

2.1 Характеристика діяльності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

ПРАТ СК "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ" є українською страховою компанією, заснованою в 2005 році. Компанія активно розвивається та працює на страховому ринку України. Її основна діяльність полягає в наданні страхових послуг як фізичним, так і юридичним особам, включаючи іноземних клієнтів, шляхом використання існуючих та розробки нових видів страхування відповідно до чинного законодавства України [11].

ПРАТ СК "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ" було засновано 9 грудня 2005 року Максимом Тузом у місті Дніпро під назвою Закрите акціонерне товариство "Страхова компанія "Арсенал-Дніпро". У 2012 році компанія змінила свою назву на ПРАТ СК "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ" та перенесла юридичну адресу до міста Київ, на вулицю Борщагівську, будинок 154. У структурі ПРАТ СК "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ" функціонують 22 департаменти та 24 відокремлені підрозділи - дирекції, які підпорядковуються Правлінню [11].

У 2012 році до компанії приєдналися більше 150 осіб з центрального офісу та регіональної мережі «компанії АХА Страхування». Зокрема, Сергій Авдєєв зайняв посаду голови Правління, а акціонерами компанії стали Олександр Солоп і Марина Авдєєва. Компанія змінила свою назву на «Арсенал Страхування». Завдяки новим акціонерам і працівникам «Арсенал Страхування» увійшов до п'ятірки провідних компаній за КАСКО, збільшив свою частку на ринку та здобув нові акредитації. На початок 2023 року компанія володіла 34 страховими ліцензіями.

ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» входить в ТОП 10 страхових компаній за обсягом валових страхових премій за перше півріччя 2024 року (табл. 2.1) [10].

Таблиця 2.1 - Рейтинг страхових компаній за валовими страховими преміями за 1 півріччя 2024 року.

№	Страхова компанія	Страхові платежі, тис.грн.
1	ТАС СГ	2 057 546
2	УНІКА	2 033 026
3	ARX	1 955 154
4	ІНГО	1 526 708
5	УСГ	1 408 935
6	ВУСО	1 394 987
7	АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	1 273 089
8	UNIVERSALNA	1 200 191
9	КНЯЖА	1 139 868
10	PZU УКРАЇНА	1 066 842

Як ми бачимо, ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» займає сьоме місце у рейтингу страхових компаній за валовими страховими преміями за 1 півріччя 2024 року.

Також ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» входить в ТОП на ринку КАСКО за 2023 рік. З таблиці 2.2 видно, що компанія посідає друге місце (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 - Рейтинг страхових компаній ТОП на ринку КАСКО за 2023 рік

№	Страхова компанія	Страхові платежі, тис.грн.
1	ARX	1 950 804,8
2	АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ	1 533 938,0
3	УНІКА	967 054,5
4	УСГ	795 231,4
5	ТАС СГ	723 231,6
6	ВУСО	707 603,4
7	UNIVERSALNA	646 118,6
8	ЕКСПРЕС СТРАХУВАННЯ	622 402,5
9	ІНГО	545 603,0
10	PZU УКРАЇНА	368 492,2

Основні види страхування ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» представлені на рисунку 2.1.

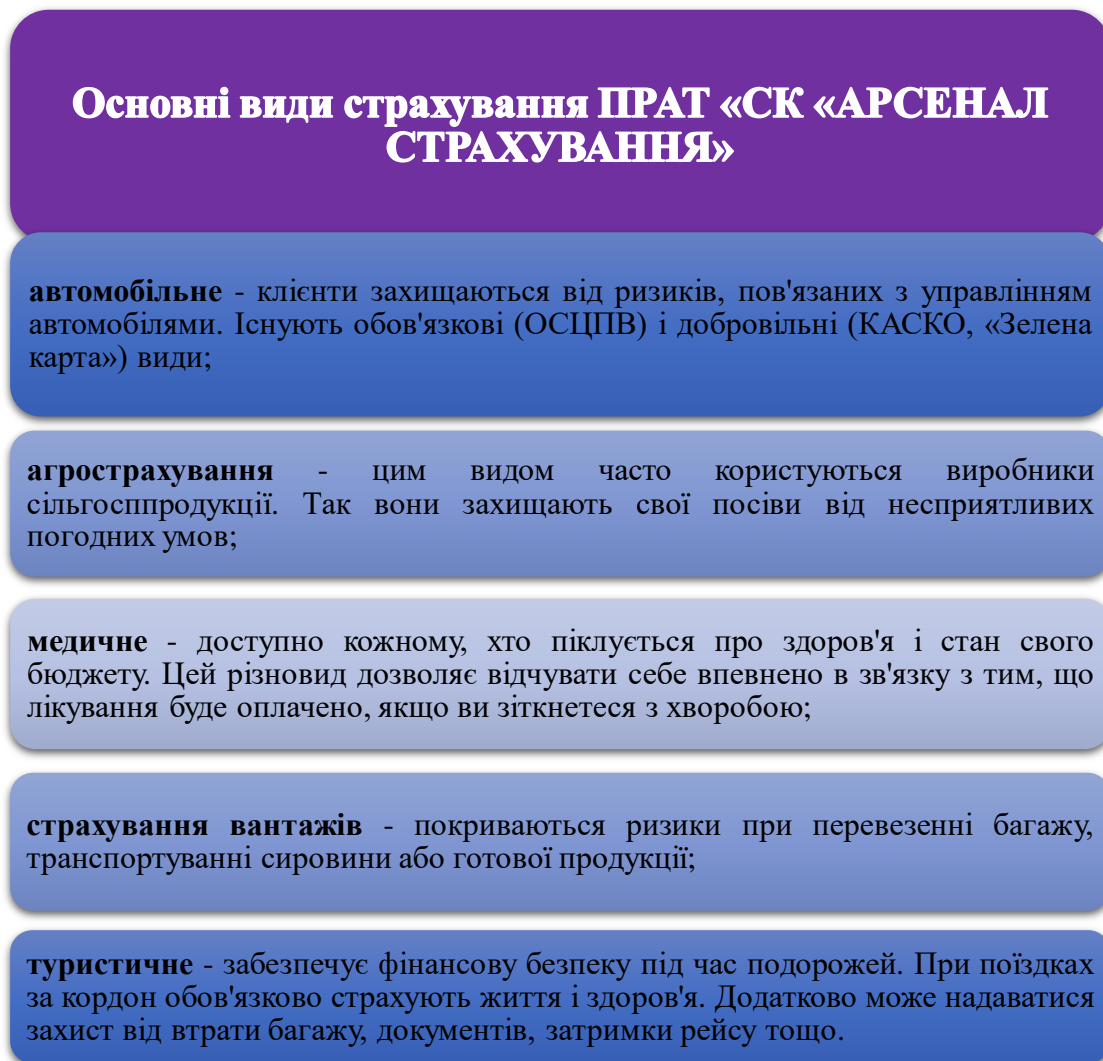

Рисунок 2.1 - Основні види страхування ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Загальну характеристику доцільно розпочати з аналізу майна та зобов'язань та капіталу, оскільки це дозволяє отримати загальне уявлення про фінансову структуру ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.(табл. 2.3).

Аналіз фінансових показників ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» можна здійснити на основі даних фінансових річних звітів за 2020-2023 рр., представлених у додатках Б,В,Г [19].

Таблиця 2.3 - Аналіз балансу ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Відхилення					
					2021/2020		2022/2021		2023/2022	
	2020	2021	2022	2023	Абс., тис.грн	Відн., %	Абс., тис. грн	Відн., %	Абс., тис.грн	Відн., %
Активи	1 780 386	1953945	2249936	2455475	173 559	9,75	295 991	15,15	205 539	9,14
Зобов'язання	1380564	1470737	1673858	1742584	90 173	6,53	203 121	13,81	68 726	4,11
Капітал	399822	483208	576078	712891	83 386	20,86	92 870	19,22	136 813	23,75

За період 2020-2023 років активи, зобов'язання, капітал ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» показали позитивну динаміку. Активи зросли з 1780386 тис. грн у 2020 році до 2249936 тис.грн у 2023 році, з найбільшим зростанням у 2022 році (+15,15%), а в 2023 році темпи дещо уповільнилися (+9,14%). Зобов'язання також збільшилися з 1380564 тис. грн у 2020 році до 1742584 тис. грн у 2023 році, з найвищим приростом у 2022 році (+13,81%) та уповільненням у 2023 році (+4,11%). Капітал зріс з 399822 тис. грн у 2020 році до 712891 тис. грн у 2023 році, демонструючи стабільне зростання, особливо в 2023 році (+23,75%), що свідчить про покращення фінансової стійкості компанії.

Проаналізовані дані зобразимо на рисунку 2.2.

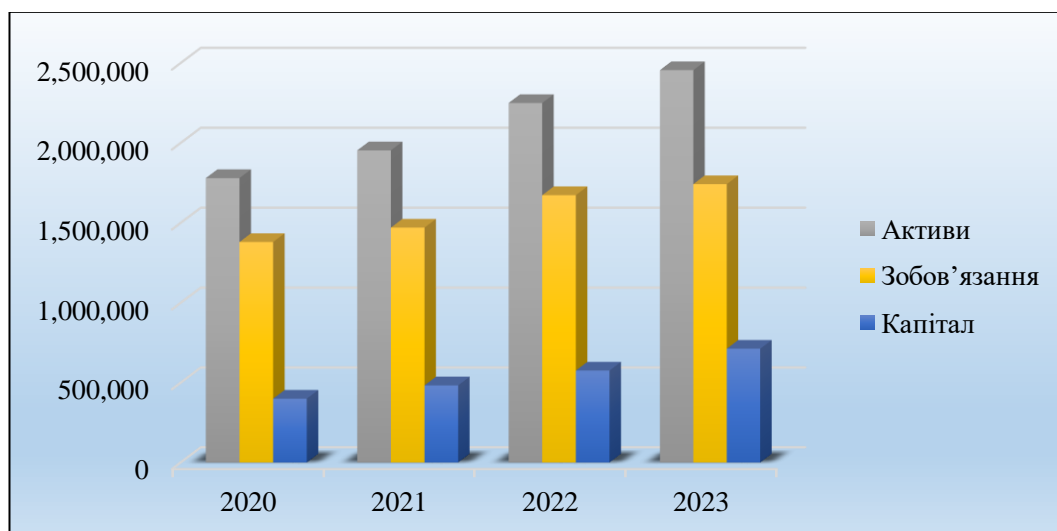

Рисунок 2.2 – Динаміка балансу ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Для проведення аналізу загальної характеристики діяльності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» також важливо розглянути динаміку чистих зароблених страхових премій та чистих понесених збитків за страховими виплатами за 2020-2023 рр. (табл. 2.4). Цей аналіз дозволяє оцінити, як змінювався обсяг страхових премій (платежів) і страхових виплат компанії, що дає уявлення про фінансову стійкість та ефективність її діяльності. Дані для аналізу взяті з фінансового звіту СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.(додатки А, Б, В).

Таблиця 2.4 – Аналіз чистих зароблених страхових премій та чистих понесених збитків за страховими виплатами ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Відхилення					
					2021/2020		2022/2021		2023/2022	
	2020	2021	2022	2023	Абс., тис.грн	Відн., %	Абс., тис. грн	Відн., %	Абс., тис.грн	Відн., %
Чисті зароблені страхові премії	1247785	1782278	1647876	1850844	534493	42,84	-134402	-7,54	202968	12,32
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	537099	764203	601699	853521	227104	42,28	-162504	-21,26	251822	41,85

Чисті зароблені страхові премії у 2021 році зросли на 42,84% (534,493 тис. грн) у порівнянні з 2020 роком, що свідчить про позитивний тренд у залученні нових клієнтів та розширенні страхового портфеля. Однак у 2022 році було зафіксовано зниження премій на 7,54% (134402 тис. грн). Це зниження може бути пов'язане з економічними умовами, конкуренцією на ринку або змінами в страхових потребах споживачів. В 2023 році компанія знову показала зростання на 12,32% (202968 тис. грн), що вказує на відновлення бізнесу і потенційне покращення фінансової ситуації.

Що стосується чистих понесених збитків за страховими виплатами, у 2021 році компанія зазнала збитків, які зросли на 42,28% (227,104 тис. грн) у порівнянні з 2020 роком. Це може свідчити про збільшення виплат за

страхуванням або зростання кількості застрахованих випадків. У 2022 році компанія змогла зменшити ці збитки на 21,26% (162,504 тис. грн), що може бути наслідком покращення управлінських процесів або вдосконалення підходів до оцінки ризиків. Проте у 2023 році спостерігається знову значне зростання збитків на 41,85% (251,822 тис. грн), що є тривожним знаком і вимагає детального аналізу причин.

Для кращого бачення дані таблиці 2.2 зобразимо на рисунку 2.3.

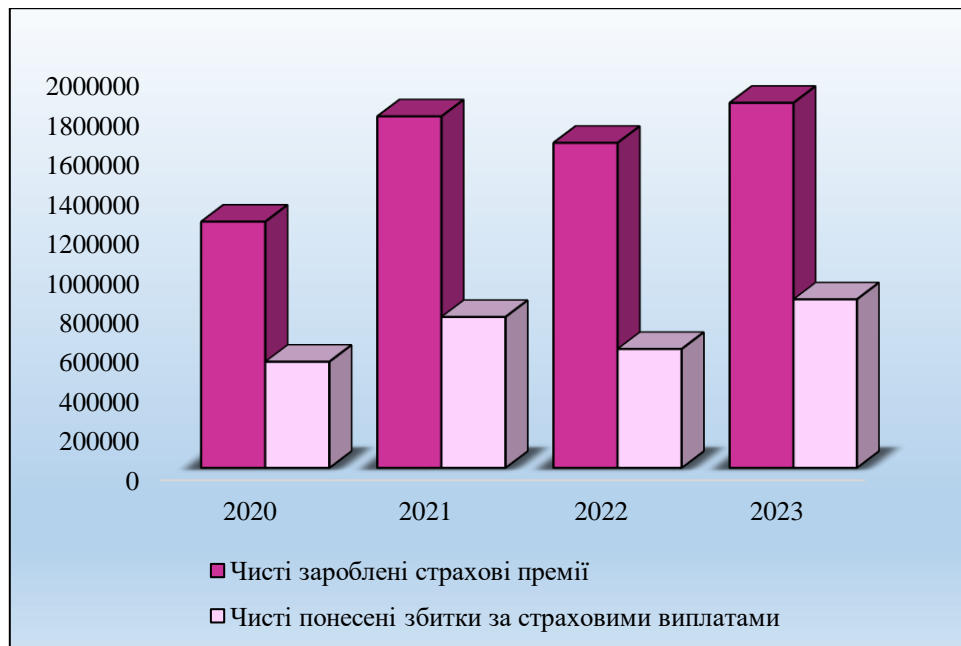

Рисунок 2.3 - Динаміка чистих зароблених страхових премій та чистих понесених збитків за страховими виплатами ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Також проаналізуємо фінансовий результат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. для розуміння того, як компанія управляє своїми ресурсами, наскільки ефективно вона використовує свої активи, і яким чином фінансові результати відображають її конкурентоспроможність на ринку (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Аналіз фінансового результату ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Відхилення					
					2021/2020		2022/2021		2023/2022	
	2020	2021	2022	2023	Абс., тис.грн	Відн., %	Абс., тис. грн	Відн., %	Абс., тис.грн	Відн., %
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	77 450	169 322	163 451	232 800	91 872	118,62	-5 871	-3,47	69 349	42,43
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-59 755	-84 517	-71 609	-100 393	-24 762	41,44	12 908	-15,27	-28 784	40,20
Чистий фінансовий результат: прибуток	17 695	84 805	91 842	132 407	67 110	379,26	7 037	8,30	40 565	44,17

Для кращого бачення зобразимо дані таблиці 2.3 на рисунку 2.4.

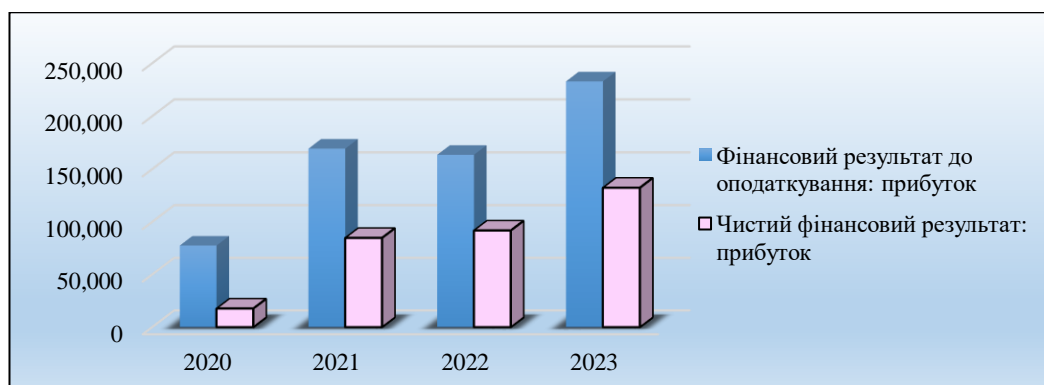

Рисунок 2.4 – Динаміка фінансового результату ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Отже, фінансовий результат до оподаткування ПАТ «СК «Арсенал Страхування» значно зріс у 2021 році на 118,62%, що свідчить про істотне покращення прибутковості. Однак у 2022 році відбулося зниження на 3,47%, хоча у 2023 році прибуток знову зріс на 42,43%. Витрати на податок на прибуток збільшувалися протягом аналізованого періоду. Чистий фінансовий результат демонструє значне зростання у 2021 році (379,26%) та подальше зростання у 2022-2023 рр. (44,17%).

2.2 Аналіз фінансового стану ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Аналіз фінансового стану ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. почнемо з аналізу доходів та витрат компанії, що допоможе зрозуміти її фінансову стабільність та ефективність діяльності (табл. 2.6). Аналіз доходів і витрат є ключовим інструментом для оцінки здатності компанії генерувати прибуток, що, у свою чергу, дозволяє визначити її рентабельність і фінансові ризики.

Таблиця 2.6 – Аналіз доходів ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Відхилення					
					2021/2020		2022/2021		2023/2022	
	2020	2021	2022	2023	Абс., тис.грн	Відн., %	Абс., тис. грн	Відн., %	Абс., тис.грн	Відн., %
Чисті зароблені страхові премії	1247785	1782278	1647876	1850844	534493	42,84	-134402	-7,54	202968	12,32
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	-5368	-40658	-267829	235742	534 493	42,84	-134 402	-7,54	202968	12,32
Інші операційні доходи	103 658	109 980	280 106	136 048	-35 290	657,4	-227 171	558,74	503571	-188
Інші фінансові доходи	49 707	60 316	87 818	137 191	6 322	6,10	170 126	154,69	-144058	-51,43
Інші доходи	205 542	13 573	8 955	2882	10 609	21,34	27 502	45,60	49373	56,22
Всього доходів	1601324	1925489	1756926	2362707	324 165	20,24	-168 563	-8,75	605781	34,48

Важливо також звернути увагу на доходи (витрати) від зміни інших страхових резервів. У 2021 році цей показник погіршився до -40 658 тис. грн з -5 368 тис. грн у 2020 році. У 2022 році відзначено ще більше зниження до -267 829 тис. грн. Це свідчить про суттєві витрати на формування резервів, що, в свою чергу, може вказувати на зростання зобов'язань за страхуванням або на потребу

у збільшенні резервів через збільшення ризиків. Проте у 2023 році компанії вдалося досягти позитивного значення на рівні 235 742 тис. грн, що може свідчити про успішне управління резервами та покращення фінансового стану.

Інші операційні доходи показали цікаву динаміку. У 2021 році вони зросли до 109 980 тис. грн з 103 658 тис. грн у 2020 році, що говорить про незначне, але стабільне зростання. Однак у 2022 році відзначається різке збільшення до 280 106 тис. грн, що є вражаючим приростом на 170 126 тис. грн (154,69%). Це може свідчити про нові джерела доходу або значне розширення діяльності компанії. Проте у 2023 році спостерігається суттєве зниження до 136 048 тис. грн, що є падінням на 144 058 тис. грн (-51,43%). Це може бути наслідком нестабільності на ринку або проблем у управлінні новими операціями.

Інші фінансові доходи також зазнали змін. Вони зросли з 49 707 тис. грн у 2020 році до 60 316 тис. грн у 2021 році, що відображає позитивну тенденцію. У 2022 році доходи знову зросли до 87 818 тис. грн, але у 2023 році спостерігається ще одне зростання до 137 191 тис. грн. Це свідчить про те, що компанія ефективно використовує свої фінансові активи та отримує додаткові доходи від інвестицій.

Інші доходи у 2020 році становили 205 542 тис. грн, але у 2021 році різко знизилися до 13 573 тис. грн. У 2022 році спостерігається подальше зменшення до 8 955 тис. грн, що може свідчити про відсутність стабільних джерел доходу в цьому сегменті. У 2023 році показник впав до 2 882 тис. грн, що підтверджує негативні тенденції в даній категорії. Це може бути наслідком зниження прибутковості або нерегулярності в доходах.

Загалом, аналіз показників ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. вказує на змішану картину. Хоча компанія змогла відновити чисті зароблені страхові премії у 2023 році, інші показники, такі як доходи від зміни резервів і інші операційні доходи, демонструють нестабільність.

Далі проаналізуємо витрати ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. (табл.2.7).

Таблиця 2.7 – Аналіз витрат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Відхилення					
					2021/2020		2022/2021		2023/2022	
	2020	2021	2022	2023	Абс., тис.грн	Відн., %	Абс., тис. грн	Відн., %	Абс., тис.грн	Відн., %
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	537099	764203	601699	853521	227104	42,28	-162504	-21,26	251822	41,85
Адміністративні витрати	102 356	178 637	150 696	213 373	76281	74,53	-27941	-15,64	62677	41,59
Витрати на збут	572 200	639 778	723 819	634 376	67578	11,81	84041	13,14	-89443	-12,36
Інші операційні витрати	122 565	135 838	102 469	404 324	13273	10,83	-33369	-24,57	301855	294,58
Фінансові витрати	1 529	225	36	-	-1304	-85,28	-189	-84,00	-	-
Інші витрати	171692	18 694	372	1 402	-152998	-89,11	-18322	-98,01	1030	276,88
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-59 755	-84 517	-71 609	-100 393	-24762	41,44	12908	-15,27	-28784	40,20
Всього витрат	1447686	1652858	1507482	2006603	205172	14,17	-145376	-8,80	499121	33,11

Отже, адміністративні витрати в 2020 році становили 102356 тис. грн. У 2021 році вони зросли на 74,53% (76281 тис. грн) до 178,637 тис. грн, після чого в 2022 році знизилися на 15,64% (27941 тис. грн) до 150,696 тис. грн. У 2023 році витрати знову зросли на 41,59% (62677 тис. грн), досягнувши 213373 тис. грн.

Витрати на збут також демонстрували зростання в 2021 році на 11,81% (67578 тис. грн), досягнувши 639778 тис. грн. У 2022 році цей показник зріс ще на 13,14% (84041 тис. грн) і становив 723819 тис. грн. Проте у 2023 році витрати на збут знизилися на 12,36% (89443 тис. грн), досягнувши 634376 тис. грн.

Інші операційні витрати в 2020 році склали 122565 тис. грн. У 2021 році вони зросли на 10,83% (13273 тис. грн) і становили 135838 тис. грн, але в 2022

році впали на 24,57% (33369 тис. грн), зменшившись до 102469 тис. грн. У 2023 році цей показник різко зріс на 294,58% (301855 тис. грн) і досяг 404324 тис. грн.

Фінансові витрати скоротилися з 1529 тис. грн у 2020 році до 225 тис. грн у 2021 році, що відображає зниження на 85,28% (1304 тис. грн). У 2022 році цей показник ще більше зменшився до 36 тис. грн (-84,00%, або 189 тис. грн). У 2023 році фінансові витрати були відсутні.

Інші витрати знизилися з 171692 тис. грн у 2020 році до 18694 тис. грн у 2021 році, що становить зниження на 89,11% (152998 тис. грн). У 2022 році цей показник зменшився ще на 98,01% (18322 тис. грн), досягнувши лише 372 тис. грн, але в 2023 році знову зріс на 276,88% (1030 тис. грн), досягнувши 1402 тис. грн.

Витрати на податок на прибуток показали зростання негативного показника з -59755 тис. грн у 2020 році до -84517 тис. грн у 2021 році (41,44%, або -24762 тис. грн). У 2022 році цей показник знизився до -71609 тис. грн (-15,27%, або 12908 тис. грн), а в 2023 році знову зріс до -100393 тис. грн (40,20%, або -28784 тис. грн).

Загальні витрати компанії у 2020 році становили 1447686 тис. грн, зросли на 14,17% (205172 тис. грн) у 2021 році до 1652858 тис. грн. У 2022 році вони зменшилися на 8,80% (145376 тис. грн) до 1507482 тис. грн, а в 2023 році зросли на 33,11% (499121 тис. грн), досягнувши 2006603 тис. грн.

Проаналізовані дані зобразимо на рисунку 2.5.

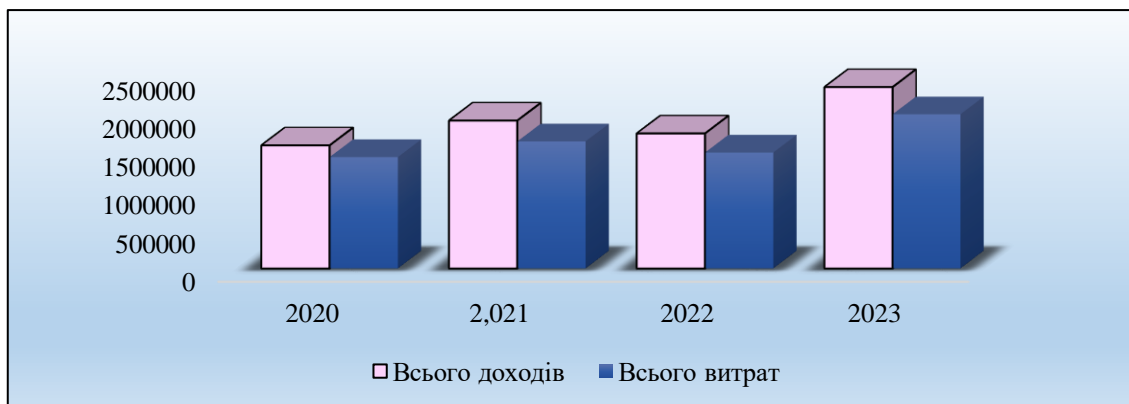

Рисунок 2.5 – Динаміка доходів та витрат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Здійснимо аналіз структури витрат та доходів ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. (табл. 2.8). Це допоможе нам виявити області, де можна зменшити витрати, підвищивши таким чином рентабельність.

Таблиця 2.8 – Аналіз структури доходів ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Чисті зароблені страхові премії	77,92	92,56	93,79	78,34	14,64	1,23	-15,46
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	-0,34	-2,11	-15,24	9,98	-1,78	-13,13	25,22
Інші операційні доходи	6,47	5,71	15,94	5,76	-0,76	10,23	-10,18
Інші фінансові доходи	3,10	3,13	5,00	5,81	0,03	1,87	0,81
Інші доходи	12,84	0,70	0,51	0,12	-12,13	-0,20	-0,39
Всього доходів	100	100	100	100	-	-	-

Зобразимо на рисунку структуру доходів ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2023 рік (рис. 2.6).

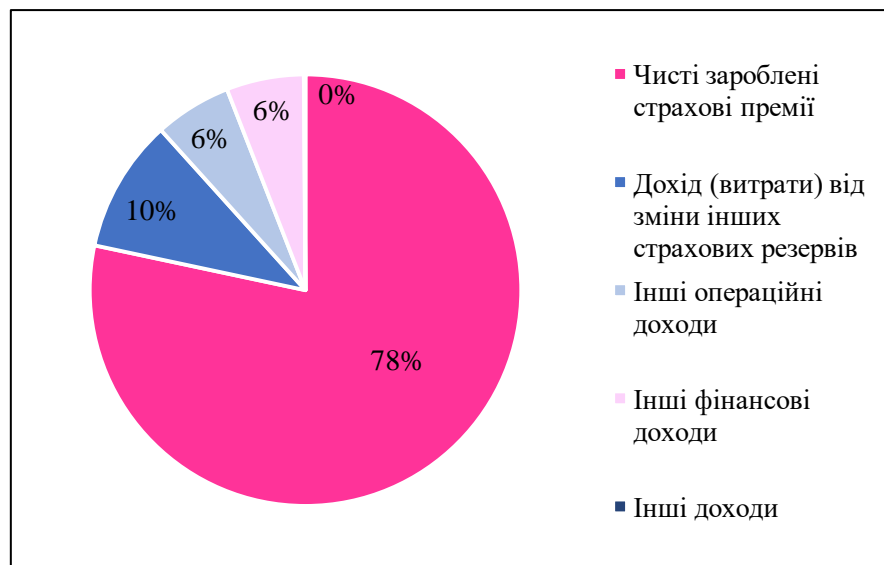

Рисунок 2.6 - Структура доходів ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2023 рік

У 2023 році найбільшу частку в структурі доходів страхової компанії ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» займають чисті зароблені страхові премії, які складають 78,34%. Це свідчить про те, що основна частина доходів компанії формується за рахунок страхових внесків клієнтів. Інші категорії доходів, такі як доходи від зміни інших страхових резервів, інші операційні та фінансові доходи, мають значно меншу частку в загальному обсязі доходів. Зменшення деяких інших категорій доходів, наприклад, від зміни страхових резервів, може вказувати на нестабільність або зміни в стратегії управління резервами.

Далі проаналізуємо структуру витрат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. (табл. 2.9).

Таблиця 2.9 - Аналіз структури витрат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	37,10	46,24	39,91	42,54	9,13	-6,32	2,62
Адміністративні витрати	7,07	10,81	10,00	10,63	3,74	-0,81	0,64
Витрати на збут	39,53	38,71	48,02	31,61	-0,82	9,31	-16,40
Інші операційні витрати	8,47	8,22	6,80	20,15	-0,25	-1,42	13,35
Фінансові витрати	0,11	0,01	0,00	-	-0,09	-0,01	#ЗНАЧ!
Інші витрати	11,86	1,13	0,02	0,07	-10,73	-1,11	0,05
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-4,13	-5,11	-4,75	-5,00	-0,99	0,36	-0,25
Всього витрат	100	100	100	100	-	-	-

Зобразимо на рисунку 2.7 структуру витрат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2023 рік.

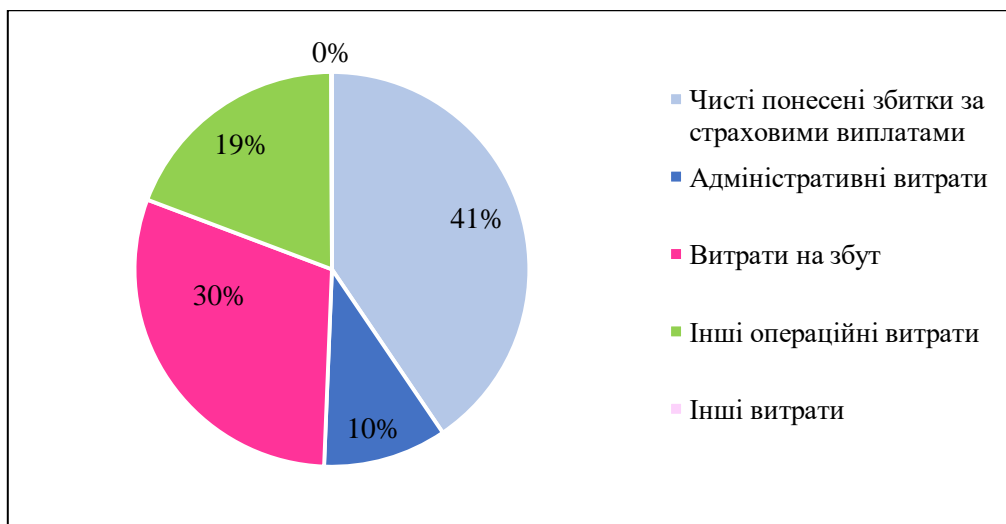

Рисунок 2.7 - Структура витрат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2023 рік

Отже, у 2023 році найбільшу частку в структурі витрат ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» займають чисті понесені збитки за страховими виплатами, які становлять 42,54%. Це вказує на те, що компанія зазнає значних витрат на виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками. Витрати на збут у 2023 році знизилися до 31,61%, що може свідчити про оптимізацію витрат у цій сфері. Адміністративні витрати склали 10,63%, а інші операційні витрати різко зросли до 20,15%, що потребує додаткової уваги для управління фінансами. Таким чином, основна частка витрат зосереджена на страхових виплатах, що підкреслює важливість контролю за ризиками та оптимізації витрат.

Розпочнемо розрахунок показників ліквідності, ділової активності та фінансової стійкості.

Аналіз показників ліквідності страхової компанії є важливим, оскільки він дозволяє оцінити здатність компанії своєчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання перед клієнтами та контрагентами. Високі показники ліквідності свідчать про фінансову стійкість і надійність компанії, що є ключовим фактором у сфері страхування, де важливо підтримувати достатній рівень грошових коштів для покриття страхових виплат. Недостатній рівень ліквідності може свідчити про потенційні ризики збоїв у виплатах, що впливає на репутацію та конкурентоспроможність компанії. Дані для аналізу представлено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз показників ліквідності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Коефіцієнт загальної автономії	0,22	0,25	0,26	0,29	0,02	0,01	0,03
Коефіцієнт страхової автономії	0,36	0,38	0,40	0,49	0,01	0,03	0,08
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,29	0,33	0,34	0,41	0,04	0,02	0,06
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (грошової платоспроможності)	2,26	2,54	-	-	0,28	-	-
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	4,02	5,04	4,38	4,79	1,02	-0,66	0,41

Аналіз показників ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. вказує на поступове поліпшення фінансової стабільності компанії. Коефіцієнт загальної автономії зростає щороку, досягнувши 0,29 у 2023 році, що свідчить про зростання частки власних ресурсів у фінансуванні. Коефіцієнт страхової автономії також підвищився, демонструючи більшу незалежність у покритті страхових ризиків, досягнувши 0,49 у 2023 році. Коефіцієнт фінансової незалежності зріс до 0,41, що вказує на збільшення частки власного капіталу в порівнянні з залученими коштами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (грошової платоспроможності) зростає до 2021 року, проте дані за 2022-2023 роки відсутні. Коефіцієнт поточної ліквідності показує стабільність з незначними коливаннями: у 2021 році він значно підвищився до 5,04, але в 2022 році знизився до 4,38, а в 2023 році знову трохи зріс до 4,79.

Також аналіз показників ділової активності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» є важливим, оскільки він відображає ефективність використання ресурсів компанії для отримання прибутку. Це дозволяє оцінити, наскільки швидко компанія перетворює свої активи в прибуток та управляє

своїми зобов'язаннями. Тому проаналізуємо дані показники та занесемо до таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз показників ділової активності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр., %

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Рентабельність активів	0,99	4,34	5,88	3,74	3,35	1,54	-2,14
Рентабельність власного капіталу	4,43	17,55	22,98	12,88	13,12	5,43	-10,10
Рентабельність продажів або страхової діяльності	1,42	4,76	8,04	4,96	3,34	3,28	-3,07
Коефіцієнт оборотності активів	0,70	0,91	0,73	0,75	0,21	-0,18	0,02
Залежність від перестраховиків	13,27	6,60	5,19	1,32	-6,67	-1,41	-3,86
Рівень страхового відшкодування	29,09	35,67	36,09	36,75	6,57	0,43	0,66

Отже, рентабельність активів стабільно зростала з 2020 по 2022 рік, досягнувши максимуму в 5,88%, але в 2023 році знизилася до 3,74%. Подібна тенденція спостерігалася і в рентабельності власного капіталу, яка піднялася до 22,98% у 2022 році, але впала до 12,88% у 2023 році. Рентабельність страхової діяльності досягла свого піку у 2022 році, а в 2023 році зменшилася на 3,07%.

Коефіцієнт оборотності активів був нестабільним: після зростання у 2021 році він зменшився у 2022 році, але залишився практично на тому ж рівні в 2023 році.

Протягом аналізованого періоду залежність компанії від перестраховиків істотно зменшилася, знизившись з 13,27% у 2020 році до 1,32% у 2023 році. Це свідчить про підвищення автономії в управлінні ризиками. Водночас рівень страхових виплат поступово зростав, що може свідчити про збільшення компенсацій клієнтам через зростання кількості страхових випадків або підвищення вартості виплат.

Далі здійснимо аналіз показників фінансової стійкості (табл. 2.12).

Таблиця 2.12 – Аналіз показників фінансової стійкості ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Загальна фінансова стійкість	1,11	1,16	1,17	1,18	0,06	0,01	0,01
Стійкість власного капіталу	12,95	20,86	19,22	23,75	7,91	-1,64	4,53
Стійкість оборотних активів	-2,51	-16,73	16,82	21,04	-14,22	33,55	4,23
Адекватність резервів преміям	0,88	0,72	0,86	0,79	-0,16	0,15	-0,07
Страхове покриття	2,04	1,67	2,36	1,72	-0,37	0,69	-0,65

Аналіз фінансової стійкості ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. показує стабільний рівень загальної фінансової стійкості з невеликими щорічними підвищеннями, досягнувши значення 1,18 у 2023 році. Показник стійкості власного капіталу також зростає, досягнувши 23,75 у 2023 році, хоча в 2022 році було зафіксовано тимчасове зниження.

Стійкість оборотних активів продемонструвала значні коливання: у 2021 році спостерігалось різке падіння, проте в 2022 році показник різко покращився і продовжив зростати в 2023 році.

Адекватність резервів до премій показала невелике зниження у 2021 та 2023 роках, що може вказувати на потенційні ризики недостатності резервів для покриття майбутніх зобов'язань.

Показник страхового покриття зменшився у 2021 та 2023 роках, що може свідчити про зниження співвідношення між преміями та покриттям зобов'язань за страховими випадками.

Отже, загальний аналіз фінансового стану ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. вказує на стабільну роботу компанії з деякими коливаннями в показниках. Фінансовий стан компанії можна вважати

стабільним, проте важливо звернути увагу на подальше поліпшення ефективності управління активами, а також на підтримку ліквідності та резервів.

2.3 Аналіз платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Аналіз платоспроможності є важливим, оскільки він дозволяє встановити, наскільки компанія здатна своєчасно та в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання. Це є ключовим фактором для формування довіри з боку клієнтів і партнерів, адже висока платоспроможність свідчить про фінансову надійність і стабільність страховика. Дослідження платоспроможності також допомагає виявити потенційні фінансові ризики та вжити необхідні заходи для їх зменшення.

Контроль за забезпеченням платоспроможності страховиків в Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про страхування». Закон вимагає наявності сплаченого статутного капіталу та гарантійного фонду, до якого включають спеціальні й резервні фонди та нерозподілений прибуток. Також передбачено створення страхових резервів, достатніх для майбутніх виплат страхових сум і відшкодувань, та перевищення фактичного запасу платоспроможності над нормативно розрахованим запасом.

Страхові зобов'язання дорівнюють обсягу страхових резервів, які повинні формуватися відповідно до закону. Показник фактичного запасу платоспроможності демонструє величину чистих активів страховика, тобто активів, вільних від зобов'язань.

Розрахуємо фактичний показник на прикладі ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. Розрахунки занесемо до таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз фактичного запасу платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр., тис. грн

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Активи	1 780 386	1 953 945	2 249 936	2 455 475	173 559	295 991	205 539
Нематеріальні активи	168	695	18 656	9 338	527	17 961	-9 318
Зобов'язання	1 380 564	1 470 737	1 673 858	1 742 584	90 173	203 121	68 726
Фактичний запас платоспроможності	399 654	482 513	557 422	703 553	82 859	74 909	146 131

Проаналізовані дані зобразимо на рис. 2.8.

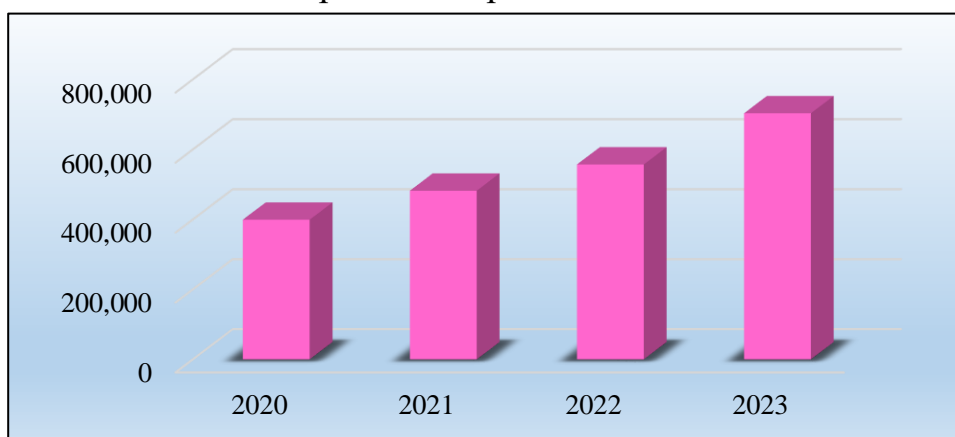

Рисунок 2.8 – Динаміка фактичного запасу платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Як ми бачимо з рис. 2.8, фактичний запас платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» демонструє стабільний приріст за 2020-2023 роки. У 2022 році він збільшився на 74 909 тис. грн, а в 2023 році — на 146 131 тис. грн. Це свідчить про покращення фінансової стійкості та ефективне управління капіталом компанії.

Тепер розрахуємо нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування, крім страхування життя. Він визначається як більша з двох величин. Перша розраховується шляхом множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на коефіцієнт 0,18 (остання місячна сума пропорційна кількості днів до дати розрахунку). При цьому сума страхових премій зменшується на 50% премій, що належать перестраховикам.

Розрахуємо нормативний запас платоспроможності на прикладі ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. Розрахунки занесемо до таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Аналіз нормативного запасу платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр., тис. грн

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, +/-		
	2020	2021	2022	2023	2021/2020	2022/2021	2023/2022
Премії за попередні 12 календарних місяців	1 717 883	1 846 062	2 142 529	1 667 017	128 179	296 467	-475 512
Премії, що перераховані перестраховикам	669 902	323 613	157 755	132 927	-346 289	-165 858	-24 828
Нормативний запас платоспроможності	248927,76	303165,99	371457,27	288099,63	54 238	68 291	-83 358

Отже, нормативний запас платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» зріс на 54 238 тис. грн у 2021 році та 68 291 тис. грн у 2022 році. Це свідчить про покращення фінансової стійкості. Однак у 2023 році показник знизився на 83 358 тис. грн, що може свідчити про потенційні фінансові труднощі або зміну умов на ринку.

Проаналізовані дані зобразимо на рис. 2.9.

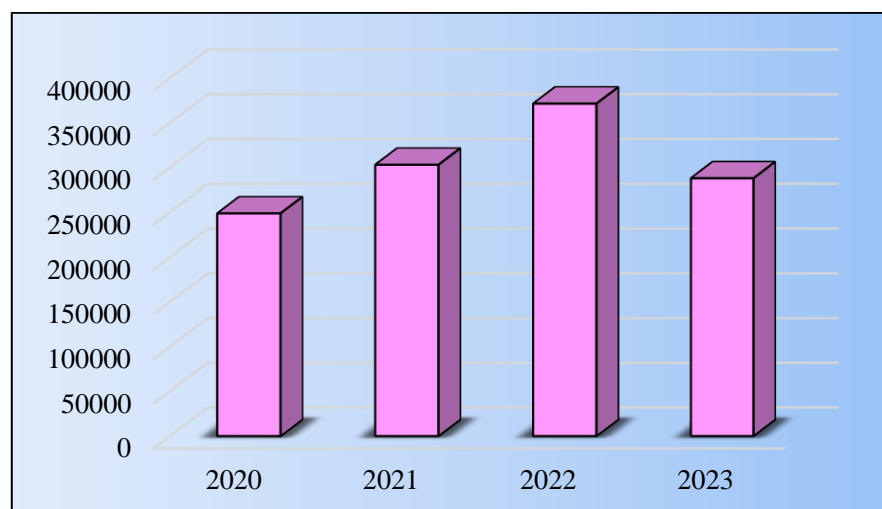

Рисунок 2.9 – Динаміка нормативного запасу платоспроможності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Суть визначення платоспроможності страховика полягає в порівнянні його зобов'язань перед страхувальниками з обсягом власних коштів, які можуть бути використані для їх покриття. Співвідношення фактичного запасу платоспроможності до нормативного запасу демонструє частку власних коштів страховика в загальних зобов'язаннях. Отже, на будь-яку дату фактичний запас платоспроможності страховика має перевищувати розрахунковий нормативний запас платоспроможності: НЗП < ФЗП.

Тож порівняємо показники на прикладі ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

2020 рік: 399 654 > 248927,76;

2021 рік: 482513 > 303165,99;

2022 рік: 557422 > 371457,27;

2023 рік: 703553 > 288099,63.

Як видно, у кожному році фактичний запас платоспроможності перевищує нормативний, що свідчить про стійке фінансове становище компанії.

Також у міжнародній страховій практиці застосовується показник рівня платоспроможності K_{sm} , який розраховується як відношення фактичного запасу платоспроможності до максимального значення нормативного запасу платоспроможності.

У міжнародній практиці рекомендоване значення цього показника має перевищувати 20%. Розрахуємо рівень платоспроможності страховика на прикладі ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

$$K_{sm\ 2020} = \frac{399\ 654}{248927,76} = 1,6$$

$$K_{sm\ 2021} = \frac{482513}{303165,99} = 1,59$$

$$K_{sm\ 2022} = \frac{557422}{371457,27} = 1,5$$

$$K_{sm\ 2023} = \frac{703553}{288099,63} = 2,44$$

Отже, у 2020 році коефіцієнт становив 1,6, що свідчить про достатність власних коштів для покриття зобов'язань. У 2021 році показник дещо знизився до 1,59, але залишився на високому рівні, що говорить про стабільність. У 2022 році коефіцієнт продовжив незначне зниження до 1,5, однак це все ще вище мінімальних вимог міжнародних стандартів. У 2023 році спостерігалось суттєве зростання рівня платоспроможності до 2,44, що демонструє покращення фінансового стану компанії.

Крім показника рівня платоспроможності страховика, також застосовується також показник достатнього покриття власними коштами (CAR).

$$CAR = (\text{ФЗП} - \text{НЗП}_{\text{max}}) / \text{НЗП}_{\text{max}} * 100\%$$

ФЗП - фактичний запас платоспроможності страховика;

НЗП_{max} - максимальне значення показника нормативного запасу платоспроможності страховика.

Для страхових компаній, які здійснюють загальне страхування, рекомендовані параметри оцінки платоспроможності за допомогою показника достатнього покриття власними коштами наведені в табл. 2.15.

Таблиця 2.15 — Інтегральне якісне оцінювання платоспроможності страховика.

Значення CAR	Оцінка покриття власними коштами страховика
0 %	Недостатнє
від 0 до 25 %	Нормальне
від 26 до 50 %	Добре
від 51 до 75 %	Надійне
76 %	Зразкове

Розрахуємо показник рівня достатності покриття власними коштами на прикладі ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

$$CAR_{2020} = ((399654 - 248927,76) / 248927,76) * 100\% = 60,55\%$$

$$CAR_{2021} = ((482513 - 303165,99) / 303165,99) * 100\% = 59,15\%$$

$$CAR_{2022} = ((557422 - 371457,27) / 371457,27) * 100\% = 50,06\%$$

$$CAR_{2023} = ((703553 - 288099,63) / 288099,63) * 100\% = 144\%$$

Для кращого бачення зобразимо дані на рис. 2.10.

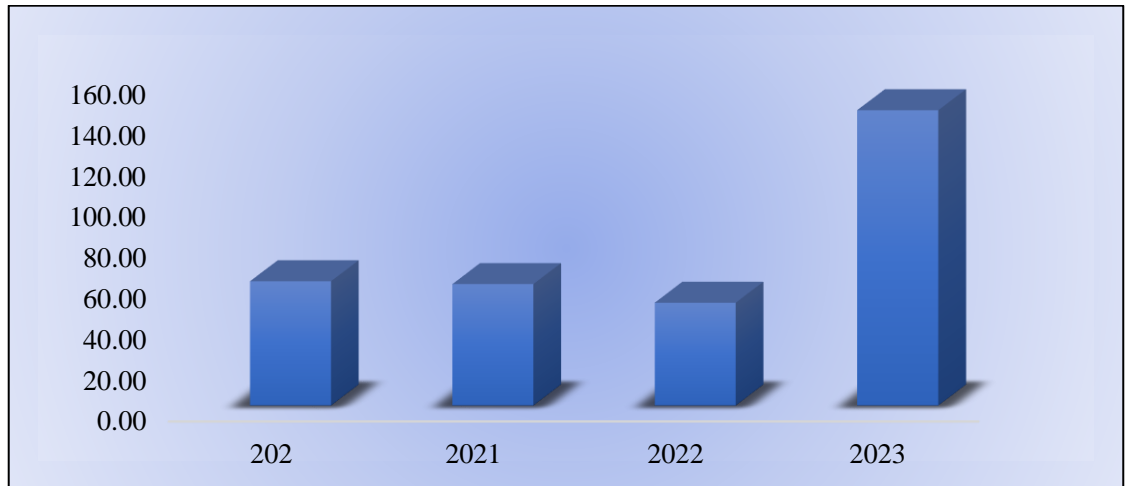

Рисунок 2.10 – Динаміка рівня достатності покриття власними коштами ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр.

Загалом, ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» є однією з провідних страхових компаній України, лідером у сегменті продажів ОСЦПВ та КАСКО та входить до ТОП-10 страховиків країни. Загалом за досліджуваний період компанія демонструвала стабільний рівень платоспроможності, з позитивною динамікою в 2023 році, що забезпечує компанії високу фінансову надійність. Аналіз показав, що протягом 2020-2023 рр. показники платоспроможності, ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості та рентабельності стабільно зростали. Але деякі показники ліквідності та фінансової стійкості виявили негативну тенденцію та в окремі періоди не досягали рекомендованих значень. Це вказує на необхідність постійного моніторингу причин таких змін і своєчасного вжиття коригувальних заходів.

3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

3.1 Інструменти вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

З метою підвищення платоспроможності та фінансової стійкості ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» доцільно впровадити комплекс заходів, спрямованих на покращення моніторингу, управління ризиками, оптимізації інвестиційної діяльності та ефективного контролю витрат. Отже, розглянемо рекомендації вдосконалення управління платоспроможністю на рис. 3.1.

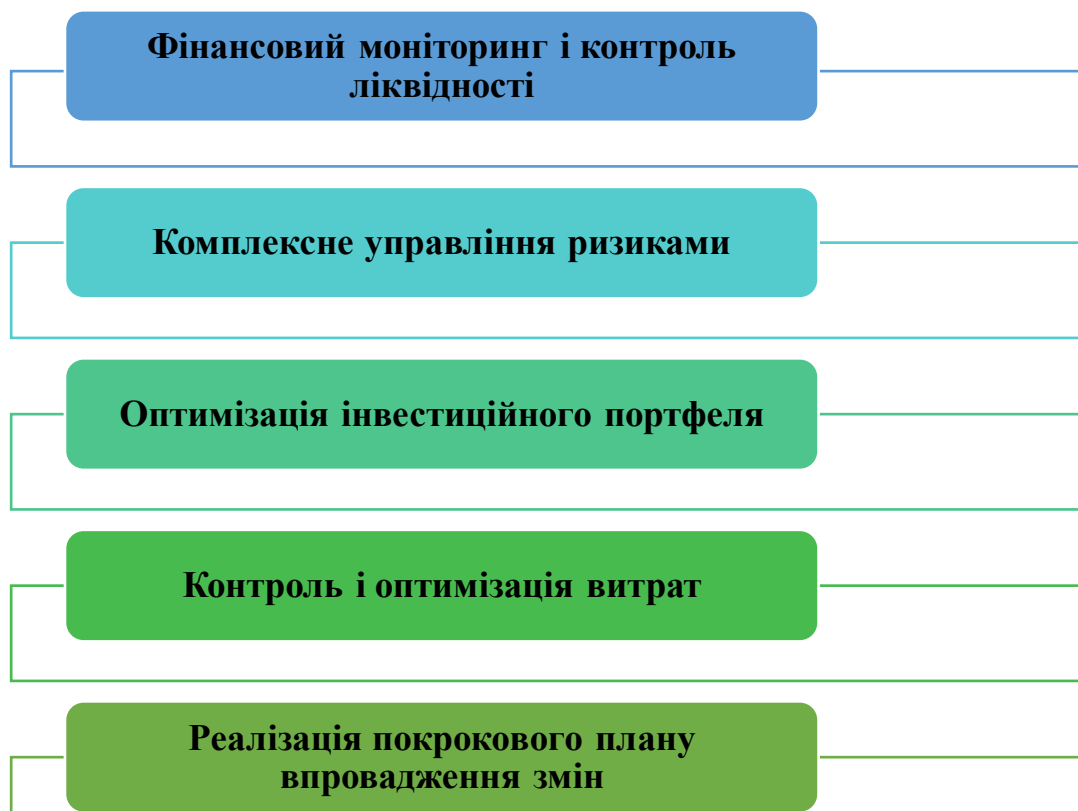

Рисунок 3.1 - Рекомендації вдосконалення управління платоспроможністю ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Ефективний фінансовий моніторинг є основою для забезпечення платоспроможності страхової компанії. Регулярний аналіз фінансових

показників дає змогу компанії вчасно виявляти та усувати проблеми, пов'язані з ліквідністю.

ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» необхідно впровадити щомісячний моніторинг таких показників, як коефіцієнт покриття активів, рентабельність власного капіталу, коефіцієнт поточної ліквідності. Так, якщо коефіцієнт ліквідності впаде нижче 1,5, це може сигналізувати про нестачу ліквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань, що потребує швидких управлінських рішень.

Ефективне управління ризиками передбачає ідентифікацію, оцінку, моніторинг та контроль ключових ризиків. Система управління ризиками допомагає виявити загрози до того, як вони почнуть негативно впливати на фінансову стійкість компанії.

У випадку економічної нестабільності чи змін у законодавстві, компанія може зіткнутися з підвищеним ризиком відтоку клієнтів або зростанням збитковості страхових продуктів. Щоб уникнути цих ризиків, ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» може запровадити систему регулярної оцінки макроекономічних показників і змін на ринку страхування, що дозволить компанії швидше адаптуватися до змін.

Запровадити інструменти управління ризиками, такі як аналіз сценаріїв (stress-testing), що дозволяє перевірити фінансову стійкість компанії в різних ситуаціях. Наприклад, якщо в країні очікується рецесія, можна передбачити, як зменшення доходів клієнтів може вплинути на рівень нових продажів полісів та обсяги резервів.

Інвестиційний портфель є важливим джерелом доходів для страхової компанії. Оптимізація портфеля дозволяє збалансувати ризик і дохідність активів, забезпечуючи додаткові фінансові резерви для підвищення платоспроможності.

ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» необхідно інвестувати в облігації з високим рівнем надійності, державні цінні папери, а також частково розподіляти кошти в корпоративні облігації чи акції з помірним ризиком для

підвищення доходності портфеля. Такий підхід забезпечує диверсифікацію інвестицій, що знижує ризик втрати ліквідності.

Використовувати математичні моделі для оптимізації інвестиційного портфеля, зокрема, модель середньої варіації (mean-variance model) для розподілу активів на основі їхньої очікуваної доходності та ризику. Це дозволить компанії досягти оптимального співвідношення між прибутком та ризиком.

Контроль за витратами є ключовим елементом у забезпеченні платоспроможності. Зниження витрат сприяє підвищенню чистого доходу компанії та дає можливість спрямувати ресурси на інші важливі потреби.

Компанія може впровадити програму оптимізації витрат на маркетинг та управління, а також зменшити витрати на обробку даних і документообіг шляхом запровадження цифрових рішень. Наприклад, замість ручної обробки страхових полісів використовувати електронні платформи, що знижує витрати на паперовий документообіг та мінімізує затрати часу.

Запровадити систему автоматизації ключових бізнес-процесів, таких як розрахунок страхових резервів, обробка заяв на страхове відшкодування. Це дозволить знизити операційні витрати, підвищити ефективність роботи і скоротити людський фактор.

3.2 Розробка рекомендацій щодо підвищення платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» на основі управління ризиками

У системі ризик-менеджменту страхових компаній важливу роль відіграє управління ризиками, що виникають у рамках страхових договорів, — страховими ризиками. Ефективність управління цією групою ризиків визначає здатність страхових компаній своєчасно і в повному обсязі виконувати свої зобов'язання, а також забезпечувати необхідний рівень рентабельності їхньої діяльності. Як суб'єкти економічної діяльності, страхові компанії підлягають впливу різноманітних ризиків, які можуть бути як наслідком умов зовнішнього

середовища їх функціонування (політичні, макроекономічні, ринкові ризики), так і визначатися певними внутрішніми факторами та специфікою їхньої операційної, фінансової та інвестиційної діяльності (андерайтингові, операційні, кредитні ризики, ризик втрати ліквідності тощо).

Управління страховими ризиками є сукупністю спеціальних функцій і послідовних дій учасників страхового ринку, які спрямовані на повне уникнення цих ризиків або на зменшення частоти їх прояву та масштабів негативних наслідків. Загальна схема ризик-менеджменту для підвищення платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» представлена нижче (рис. 1):

Рисунок 3.2 - Схема ризик-менеджменту для підвищення платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Ідентифікація та класифікація ризиків передбачає виявлення всіх можливих ризиків, які можуть негативно вплинути на фінансову стійкість страхової компанії. Це можуть бути страхові ризики (високий рівень страхових

виплат), фінансові ризики (знецінення активів), операційні ризики (внутрішні процеси та помилки), а також ринкові ризики (зовнішні фактори, як-от коливання валютних курсів). Класифікація ризиків за рівнем впливу дозволяє зосередити увагу на найбільш значущих аспектах і розробити ефективну стратегію управління ними. .

Оцінка ризиків включає використання аналітичних інструментів та методів прогнозування для оцінки ймовірності виникнення ризиків і їхнього можливого впливу на фінансову стабільність компанії. На цьому етапі розглядаються різні сценарії розвитку подій, що допомагає визначити критичні точки та сфери, які вимагають посиленої уваги. Оцінка дозволяє планувати заходи для мінімізації можливих негативних наслідків.

Моніторинг ризиків та оперативне управління ними є важливою складовою стратегії ризик-менеджменту. Постійний моніторинг дозволяє своєчасно виявляти зміни в рівні ризиків, що може виникати внаслідок внутрішніх або зовнішніх факторів. Це дає можливість швидко реагувати на нові загрози або зміни в ринковій ситуації, підтримуючи фінансову стабільність компанії. Одним із методів зменшення страхових ризиків на даному етапі є проведення превентивних заходів.

Розглянемо методи управління ризиками, прийнятими на страхування (рис. 3.3).

Оптимізація інвестиційної політики орієнтована на зниження фінансових ризиків через обґрунтований вибір активів для інвестування. Компанія може інвестувати у високоліквідні, низькоризикові активи, що забезпечують стабільний дохід і знижують залежність від зовнішніх фінансових джерел. Така стратегія інвестицій сприяє збалансованій прибутковості, яка підтримує платоспроможність у довгостроковій перспективі.

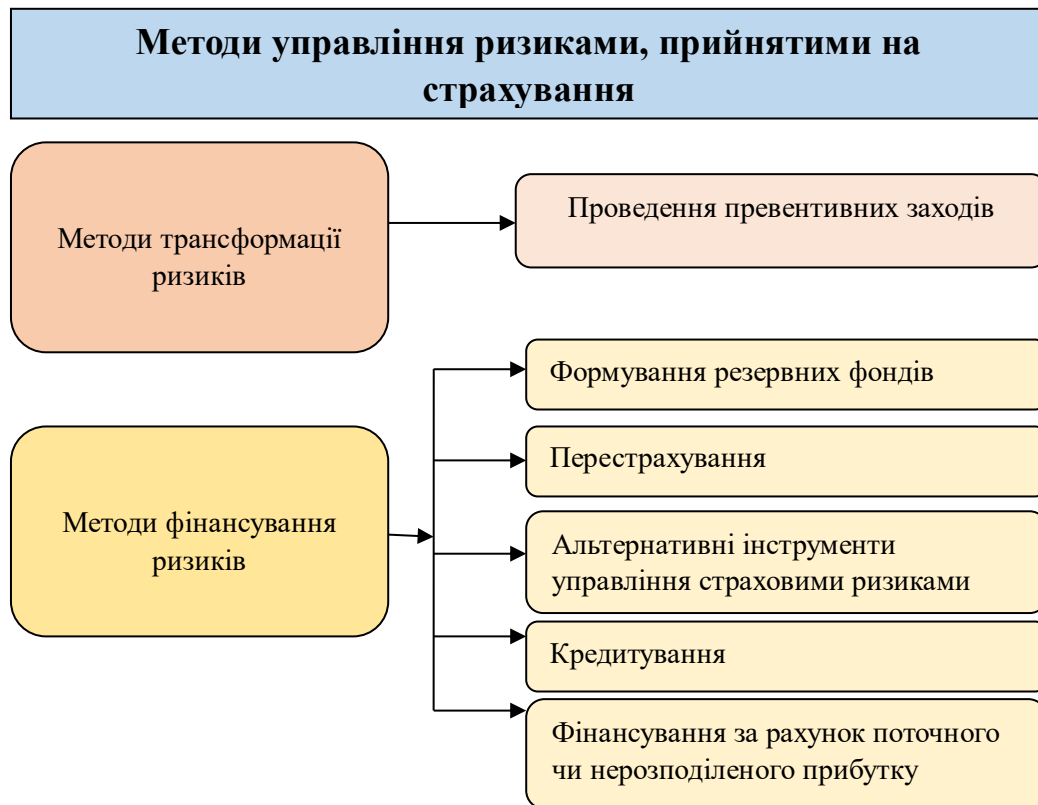

Рисунок 3.3 - Методи управління ризиками, прийнятими на страхування ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ»

Створення резервів і капіталу для покриття ризиків є фінансовою основою платоспроможності страхової компанії. Відповідні резерви забезпечують компанії можливість здійснювати виплати за страховими зобов'язаннями навіть у складних умовах. Збільшення капіталу дозволяє покращити фінансову стабільність компанії, що підвищує її стійкість до ризиків і підсилює впевненість клієнтів та партнерів у її надійності.

Основним джерелом фінансування для покриття збитків від страхових випадків, які компанія залишає на власному утриманні, є кошти страхових резервів. Важливими інструментами для передачі частини ризику іншим компаніям є договори перестраховання, а також альтернативні методи управління страховими ризиками.

Залучення кредитних ресурсів для покриття збитків від страхових випадків вважається небажаним для страхової компанії, оскільки це збільшує її фінансові витрати та негативно впливає на фінансові результати. Потреба в позикових

ресурсах для виконання зобов'язань може свідчити про недоліки в тарифній політиці або управлінні резервами.

Таким чином, основні управлінські рішення щодо прийнятих на страхування ризиків зосереджуються на визначенні оптимальної частки ризику, що залишається на власному утриманні, та частини, яку варто передати в перестраховування.

Максимальний обсяг ризику, який страхова компанія може покрити за рахунок власних фінансових ресурсів, називається лімітом власного утримання страховика. При розрахунку цього показника страхові компанії враховують декілька ключових факторів. Серед них — типи ризиків, прийнятих на страхування, а також їх географічне розміщення; розмір власних фінансових ресурсів компанії та обсяг отриманих страхових премій; рівень витрат на обслуговування договорів страхування та інші показники.

Також існують певні законодавчі обмеження щодо визначення частки власного утримання. Наприклад, згідно з новим Законом України «Про страхування», компанія зобов'язана перестраховувати ризики, якщо страхова сума за окремим об'єктом перевищує 10% від розміру її сплаченого статутного капіталу, а також вільних та страхових резервів [1]. Це положення спрямоване на обмеження включення в страховий портфель надто великих або катастрофічних ризиків, що можуть становити значну загрозу для фінансової стабільності компанії.

Головним джерелом відшкодування збитків, пов'язаних із ризиками, які страхова компанія залишає на власному утриманні, є сформовані страхові резерви. Ці резерви представляють собою фонди фінансових ресурсів, які створюють страхові компанії для забезпечення гарантій виплат страхових відшкодувань та сум. Аналіз основних фінансових показників, проведений у розділі 2, показує, що загальний фінансовий стан страхової компанії демонструє позитивну динаміку, оскільки всі показники зросли протягом останніх чотирьох років.

Якщо ця тенденція збережеться, то у 2024-2025 роках ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» зможе зберегти стабільну позицію щодо платоспроможності (табл. 3.1).

Розрахуємо показники прогнозування діяльності на основі середньорічного темпу приросту [14].

Таблиця 3.1 - Прогноз показників діяльності ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» на 2024 та 2025 роки, грн.

Показники	Роки				Серед- ньорічний темп приросту , %	Прогноз	
	2020	2021	2022	2023		2024	2025
Чисті зароблені страхові премії	1247785	1782278	1647876	1850844	15,87	2144581	2484935
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	537099	764203	601699	853521	20,96	1032393	1248750
Страхові резерви	1097347	1279285	1422697	1466313	10,29	1617127	1783454

З аналізу табл. 3.1 видно, що у 2019 та 2020 роках сума страхових виплат та відшкодувань залишається меншою за обсяг страхових резервів. Це свідчить про фінансову спроможність страхової компанії, адже її резервів достатньо для покриття зобов'язань перед клієнтами. Водночас протягом усіх досліджуваних років спостерігається тенденція зростання страхових виплат, що потенційно може створити додаткове навантаження на резерви компанії в майбутньому.

Зростання страхових виплат може бути наслідком збільшення кількості страхових випадків або змін у структурі страхових продуктів, що мають вищі ризики. Ця тенденція вказує на необхідність посилення управління ризиками та аналізу портфеля страхових продуктів, щоб забезпечити належний рівень резервів і підтримати фінансову стійкість компанії в майбутньому.

Частка страхових ризиків, що перевищує ліміт власного утримання страхової компанії, може бути передана в перестраховання іншим страхувальним (перестраховим) компаніям. Перестраховання є методом управління страховими ризиками, що передбачає передачу страховиком (цедентом) частини своїх зобов'язань за договором страхування іншій компанії — перестраховику

(цесіонеру або цесіонарію). У процесі передачі частини ризику страхова компанія також передає перестраховику погоджену частку страхових премій, отриманих за цими договорами. Натомість перестраховик бере на себе зобов'язання виплатити цеденту визначену договором перестраховання суму у випадку настання страхового випадку.

Перестраховання є традиційним і найбільш поширеним методом передачі страхових ризиків. Ефективність перестрахових операцій значною мірою залежить від рівня розвитку ділових зв'язків та співпраці між страховими та перестраховими компаніями [17]. Результати ефективності проведення перестраховальних операцій наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2 - Ефективність операцій перестраховання у ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» ЗА 2020-2023 рр.

Показники	Роки				Відхилення					
					2021/2020		2022/2021		2023/2022	
	2020	2021	2022	2023	Абс., тис.грн	Відн., %	Абс., тис. грн	Відн., %	Абс., тис.грн	Відн., %
Премії підписані, валова сума	1 846 062	2 142 529	1667017	2322404	296 467	16,06	-475 512	-22,19	655387	39,31
Премії, передані у перестраховання	1 247 785	1 782 278	132 927	137 820	534 493	42,84	-1 649 351	-92,54	4893	3,68
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	537099	764203	601699	853521	227 104	42,28	-162 504	-21,26	251822	41,85
Страхові резерви	1097347	1279285	1422697	1466313	181 938	16,58	143 412	11,21	43616	3,07
Частка перестраховика у страхових резервах	145 625	84 409	73 778	19 396	-61 216	-42,04	-10 631	-12,59	-54382	-73,71
Рівень виплат, %	29	36	36	37	7	22,60	0	1,19	0,657263	1,82
Доля перестраховиків у преміях	68	83	8	6	16	23,07	-75	-90,41	-2,03958	-25,58
Доля перестраховиків у виплатах	13	7	5	1	-7	-50,28	-1	-21,41	-3,86301	-74,49
Коефіцієнт оптимальності перестраховання	20	8	65	22	-12	-59,60	57	719,91	-42,7441	-65,73

Отже, аналіз ефективності перестраховування показує, що ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» поступово знижувала свою залежність від перестраховальників. Це можна побачити у зменшенні частки переданих у перестраховування премій та зниженні частки перестраховиків у виплатах. Така стратегія свідчить про намагання компанії більше покладатися на власні резерви та управління ризиками.

Однак, значні коливання у показниках, таких як коефіцієнт оптимальності перестраховування, свідчать про непостійність у політиці перестраховування. Наприклад, різке зростання цього коефіцієнта у 2022 році і його подальше зниження у 2023 році вказує на можливі внутрішні зміни в управлінні ризиками. Зменшення частки перестраховальників у страхових резервах також свідчить про послідовне скорочення залучення зовнішніх партнерів, що може бути ознакою стабілізації фінансового стану або спробою мінімізувати витрати на перестраховування.

Таким чином, ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» продемонструвало поступове зниження залежності від перестраховальників, що стало стратегічним рішенням у відповідь на обмеження доступу до міжнародних перестраховальних ринків та зростання вартості перестраховування. Саме ця адаптація дозволила компанії створити програму «Патронус», яка забезпечує клієнтам надійний захист в умовах воєнних загроз.

Програма «Патронус» від ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» є однією з небагатьох страхових ініціатив в Україні, створених у відповідь на виклики війни. Назва програми символічна: «патронус» у латині означає «захисник» або «покровитель», що підкреслює її мету — забезпечити додатковий рівень безпеки та захисту для клієнтів у складних умовах. Вона включає в себе страхування покриття збитків від пошкодження чи знищення ТЗ під дією ракет, дронів та інших засобів ураження, окрім випадків, якщо подія сталася на територіях активних бойових дій або окупованих територіях України.

Програма «Патронус» дозволила компанії зайняти нішу страхування ризиків, пов'язаних із воєнними діями, що є рідкістю на українському ринку. Це

дало змогу компанії залучити нових клієнтів, які потребували захисту своїх транспортних засобів в умовах підвищених загроз.

Так як програма «Патронус» сприяла залученню нових клієнтів, то пропонуємо з метою збільшення обсягів укладених договорів запровадити систему знижок для нових клієнтів на обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ). Тож протягом 2024 року клієнтам страхової компанії за договорами ОСЦПВ пропонуємо знижку в розмірі 15% від вартості полісу. Ця пропозиція буде діяти протягом грудня 2024 року та поширюватиметься на нових клієнтів, які укладають договори за програмою «ПАТРОНУС». Інформація про умови придбання полісу в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 - Умови придбання ОСЦПВ та програми «Патронус» ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» на 2024 рік

Вид страхової послуги	ОСЦПВ	Патронус
Про послугу	обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів. Страховий поліс ОСЦПВ компенсує збитки потерпілим в результаті ДТП. Іншими словами – покриває витрати винуватця аварії.	добровільне страхування, що включає в себе покриття збитків від пошкодження чи знищення ТЗ під дією ракет, дронів та інших засобів ураження, окрім випадків, якщо подія сталася на територіях активних бойових дій або окупованих територіях України.
Термін дії	пів року/рік	рік
Місце дії договору	Україна, крім тимчасово окупованих територій та територій активних бойових дій.	
Ціна полісу	Залежить від об'єму двигуна автомобіля та місця проживання власника авто.	Залежить від вартості авто.
Спеціальна пропозиція	При купівлі програми «Патронус» знижка 15 %	

Протягом 2023 року ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» уклала полісів ОСЦПВ на суму 291185 тис. грн. Якщо припустити, що середня вартість полісу становить 2 тис. грн, то за рік було укладено $291185 / 2 = 145592$ полісів.

Отже, прогнозуємо, що компанія активно пропонуватиме спеціальну пропозицію для клієнтів, які придбали поліс ОСЦПВ, і 5% із них скористаються цією пропозицією. У такому разі буде отримано додатково $145592 * 5\% = 7279$ програм «Патронус».

Припустимо, що середня ціна автомобіля на ринку України 1 млн. грн. Страховий тариф по програмі «Патронус» - 1.99, к/в – 15%.

В такому випадку страхові премії будуть: $(1000000 * 1,99\%) * 7279 * 0,85 = 123124,285$ тис. грн.

Середня прибутковість ОСЦПВ = $(291185000 / 2455475000) * 100\% = 11,86\%$.

Середня прибутковість КАСКО = $(1533938000 / 2455475000) * 100\% = 62,47\%$.

На основі наведеного вище сформуємо прогнозовані результати від застосування спеціальної пропозиції та визначимо дані про додатковий обсяг отриманого чистого прибутку (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 - Прогнозовані результати від застосування спеціальної пропозиції ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2024 рік

Показники	ОСЦПВ	Патронус
Кількість додатково укладених договорів, шт.	7279	7279
Додаткові обсяги страхових премій, тис. грн.	291185	123124,285
Середня прибутковість, %	11,86	62,47
Додатковий обсяг отриманого операційного прибутку, тис. грн.	34534,54	76915,74
Додатковий обсяг отриманого чистого прибутку, тис. грн.	28318,32	63070,9
Економічний ефект, тис. грн.	91389,22	

Прогнозовані результати показують, що за умови залучення 5% клієнтів ОСЦПВ до програми «Патронус» компанія зможе укласти 7279 додаткових договорів, отримати 123124,29 тис. грн страхових премій за програмою та забезпечити чистий прибуток у розмірі 63070,9 тис. грн. Загальний економічний ефект від цієї ініціативи становитиме 91389,22 тис. грн, що підтверджує доцільність впровадження спеціальної пропозиції.

Отже, запропоновані заходи вплинуть на такі ключові показники фінансового стану ПРАТ СК «Арсенал Страхування»:

1. Обсяг страхових премій - збільшення кількості укладених договорів, зокрема за програмою «Патронус» та ОСЦПВ, призведе до зростання загального обсягу страхових премій. Це підвищить частку компанії на ринку страхування.
2. Рентабельність страхових операцій - висока рентабельність програми «Патронус» (62,47%) у поєднанні з ефективним управлінням ОСЦПВ (11,86%) підвищить загальний рівень прибутковості страхової діяльності компанії.
3. Чистий прибуток - збільшення кількості клієнтів за рахунок спеціальної пропозиції сприятиме росту чистого прибутку, оскільки програма «Патронус» є більш прибутковою за рахунок високого тарифу та низького коефіцієнта виплат.
4. Ліквідність та платоспроможність - зростання обсягу страхових премій і прибутків дозволить компанії збільшити страхові резерви, що позитивно вплине на її здатність виконувати зобов'язання перед клієнтами.
5. Маркетингова активність та клієнтська база - програма лояльності (знижка на ОСЦПВ) збільшить кількість нових клієнтів, що позитивно вплине на загальну клієнтську базу та імідж компанії на ринку.

Отже, впровадження спеціальної пропозиції та програми «Патронус» вплине на основні фінансові показники, зміцнюючи позиції компанії на ринку.

Отже, в третьому розділі кваліфікаційної роботи було досліджено фінансовий комплекс заходів, спрямованих на покращення моніторингу, управління ризиками, оптимізації інвестиційної діяльності та ефективного контролю витрат. Також було запропоновано спеціальну пропозицію для нових клієнтів на обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. За рахунок цієї пропозиції нам вдасться підвищити попит на послуги ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» та збільшити страхові платежі. Ця пропозиція буде діяти протягом грудня 2024 року та поширюватиметься на нових клієнтів, які укладають договори за програмою «ПАТРОНУС». Таким чином, запропоновані заходи сприятимуть

зростанню обсягу страхових премій, підвищенню рентабельності, збільшенню чистого прибутку, розширенню клієнтської бази та покращенню фінансової стабільності компанії.

ВИСНОВКИ

Отже, можна зробити висновки:

1. Визначено, що у науковій літературі багато різних визначень платоспроможності, однак вони за своєю суттю вони майже всі є подібними. Найбільш поширеним визначенням платоспроможності є можливість своєчасно і в повному обсязі відповідати за своїми зобов'язаннями. Це означає здатність у будь-який взятий час виконувати зобов'язання із укладених договорів страхування. Також з метою забезпечення платоспроможності страхова компанія повинна прагнути до: створення стабільного страхового портфеля шляхом укладання якомога більшої кількості договорів; дотримання нормативних співвідношень між активами та прийнятими страховими зобов'язаннями; та розміщення страхових резервів на умовах достатності, диверсифікованості та якості.

2. В процесі дослідження виявлено, що механізм управління платоспроможністю страхової компанії, визначається як сукупність управлінських інструментів, які суб'єкти управління застосовують для забезпечення платоспроможності страховика. Цей механізм складається з взаємопов'язаних елементів, що представляють заходи з управління платоспроможністю страхової компанії. Основними елементами системи управління є: керована підсистема (об'єкт управління), керуюча підсистема (суб'єкт управління) та інформаційно-аналітична база (інформаційна підтримка). Керуюча підсистема охоплює підрозділи, відповідальні за управління платоспроможністю компанії.

3. Досліджено нормативно-правове забезпечення регулювання страхової діяльності в Україні. Діяльність страхових компаній регламентується чинним законодавством, зокрема Законом України "Про страхування" від 18.11.2021 р. № 1909-IX, що набув чинності 1 січня 2024 року. Важливу роль у забезпеченні платоспроможності страхових компаній відіграє постанова Правління Національного банку України "Про затвердження Положення про встановлення

вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика" від 29.12.2023 р. № 201. Серед основних вимог НБУ до діяльності страхових компаній: мінімальний розмір статутного капіталу, який не може бути меншим за встановлений мінімальний капітал страховика; для здійснення діяльності з прямого страхування "life" та "non-life" – не менше 48 млн грн; для діяльності з прямого страхування "non-life" (прості види ризиків) – не менше 32 млн грн.

4. Виявлено, що ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» займає сьоме місце у рейтингу страхових компаній за валовими страховими преміями за 1 півріччя 2024 року та входить в ТОП 10 на ринку КАСКО за 2023 рік. Аналіз показав, що за період 2020-2023 років активи, зобов'язання, капітал показали позитивну динаміку. Активи зросли з 1780386 тис. грн у 2020 році до 2249936 тис. грн у 2023 році, з найбільшим зростанням у 2022 році (+15,15%), а в 2023 році темпи дещо уповільнилися (+9,14%). Зобов'язання також збільшилися з 1380564 тис. грн у 2020 році до 1742584 тис. грн у 2023 році, з найвищим приростом у 2022 році (+13,81%) та уповільненням у 2023 році (+4,11%). Капітал зріс з 399822 тис. грн у 2020 році до 712891 тис. грн у 2023 році, демонструючи стабільне зростання, особливо в 2023 році (+23,75%), що свідчить про покращення фінансової стійкості компанії. Аналіз чистих зароблених страхових премій у 2021 році зросли на 42,84% у порівнянні з 2020 роком, що свідчить про позитивний тренд у залученні нових клієнтів та розширенні страхового портфеля. Однак у 2022 році було зафіксовано зниження премій на 7,54%. Це зниження може бути пов'язане з економічними умовами, конкуренцією на ринку або змінами в страхових потребах споживачів. В 2023 році компанія знову показала зростання на 12,32%, що вказує на відновлення бізнесу і потенційне покращення фінансової ситуації. Що стосується чистих понесених збитків за страховими виплатами, у 2021 році компанія зазнала збитків, які зросли на 42,28% у порівнянні з 2020 роком. Це може свідчити про збільшення виплат за страхуванням або зростання кількості застрахованих випадків. У 2022 році компанія змогла зменшити ці збитки на 21,26%, що може бути наслідком

покращення управлінських процесів або вдосконалення підходів до оцінки ризиків. Проте у 2023 році спостерігається знову значне зростання збитків на 41,85%, що є тривожним знаком.

5. Проаналізовано фінансовий стан ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. Можна зробити висновки, аналіз показників вказує на змішану картину. Хоча компанія змогла відновити чисті зароблені страхові премії у 2023 році, інші показники, такі як доходи від зміни резервів і інші операційні доходи, демонструють нестабільність. Аналіз показників ліквідності показав, що коефіцієнт загальної автономії зростав щороку, Коефіцієнт страхової автономії також підвищився, демонструючи більшу незалежність у покритті страхових ризиків, що вказує на збільшення частки власного капіталу в порівнянні з залученими коштами. Аналіз ділової активності виявив, що рентабельність активів стабільно зростала з 2020 по 2022 рік, досягнувши максимуму в 5,88%, але в 2023 році знизилася до 3,74%. Подібна тенденція спостерігалася і в рентабельності власного капіталу. Рентабельність страхової діяльності досягла свого піку у 2022 році, а в 2023 році зменшилася на 3,07%. Протягом аналізованого періоду залежність компанії від перестраховиків істотно зменшилася. Це свідчить про підвищення автономії в управлінні ризиками. Водночас рівень страхових виплат поступово зростає, що може свідчити про збільшення компенсацій клієнтам через зростання кількості страхових випадків або підвищення вартості виплат. Аналіз фінансової стійкості ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» за 2020-2023 рр. показує стабільний рівень загальної фінансової стійкості з невеликими щорічними підвищеннями.

6. Зроблено аналіз платоспроможності ПРАТ «СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ», який виявив, що у кожному році фактичний запас платоспроможності перевищує нормативний, що свідчить про стійке фінансове становище компанії. Також у міжнародній страховій практиці застосовується показник рівня платоспроможності K_{sm} , який розраховується як відношення фактичного запасу платоспроможності до максимального значення нормативного запасу платоспроможності. Цей показник у 2020 році коефіцієнт становив 1,6, що

свідчить про достатність власних коштів для покриття зобов'язань. У 2021 році показник дещо знизився до 1,59, але залишився на високому рівні, що говорить про стабільність. У 2022 році коефіцієнт продовжив незначне зниження до 1,5, однак це все ще вище мінімальних вимог міжнародних стандартів. У 2023 році спостерігалось суттєве зростання рівня платоспроможності до 2,44, що демонструє покращення фінансового стану компанії. Також розрахувавши показник достатнього покриття власними коштами було виявлено, що покриття власними коштами страховика знаходиться на надійному рівні.

7. Визначено ключові напрями удосконалення управління платоспроможністю страхових компаній. Серед них – забезпечення ефективного фінансового моніторингу та контролю ліквідності, впровадження комплексного управління ризиками, оптимізація інвестиційного портфеля, контроль і зменшення витрат, а також реалізація покрокового плану впровадження змін для підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності компанії.

8. Досліджено та обгрунтовано фінансовий комплекс заходів, спрямованих на покращення моніторингу, управління ризиками, оптимізації інвестиційної діяльності та ефективного контролю витрат. Також було запропоновано спеціальну пропозицію для нових клієнтів на обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. За рахунок яких нам вдасться підвищити попит на послуги ПРАТ СК «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ» та збільшити страхові платежі. Ця пропозиція буде діяти протягом грудня 2024 року та поширюватиметься на нових клієнтів, які укладають договори за програмою «ПАТРОНУС». Таким чином, запропоновані заходи сприятимуть зростанню обсягу страхових премій, підвищенню рентабельності, збільшенню чистого прибутку, розширенню клієнтської бази та покращенню фінансової стабільності компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аберніхіна І. Г., Сокиринська І. Г. Оцінка ліквідності та платоспроможності страхової організації. Економічний вісник Національного гірничого університету, 2020. № 1. 152–163 с.
2. Ачкасова С.А., Мардоян Є.Г. Визначення сутності та факторів впливу на платоспроможність страхової компанії. Фінансовий простір, 2017. № 2. 7-13 с. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2017_2_3
3. Борисюк О. В. Страховий менеджмент: конспект лекцій. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 102 с.
4. Вовк В., Жежерун Ю., Костогриз В. Страховий ринок України у період дії воєнного стану: фінансовий та маркетинговий аспекти. Проблеми і перспективи економіки та управління, 2023. №3(35). 119-131 с.
5. Гаманкова О.О. Фінансова стійкість та платоспроможність страхової організації. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Сер. Економіка. 2007. № 94/95. С. 18–23.
6. Залетов О. М. Державне регулювання ринку страхування життя в Україні: нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. Київ: 2007. – 20 с.
7. Мельник Т. А., Коваленко М. В. Оцінка платоспроможності страхової компанії. Наукові записки. 2017. Вип. 21. С. 15–21.
8. Ненно І., Зубаль А. Економічна сутність фінансової стійкості страхових компаній. Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. 2012. № 4 (9). С. 260–263.
9. Олійник І. Платоспроможність страхової компанії: сутність та значення. Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». 2008. Т. 3. № 4. С. 18–21.
10. Офіційний сайт журналу «Форіншурер». URL: <https://forinsurer.com/top>
11. Офіційний сайт ПРАТ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ». URL: <https://arsenal-ic.ua/about-us>

12. Постанова Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика” від 29.12.2023 р. № 201.
13. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#top>
14. Прогнозування розвитку територій. Економічне прогнозування : навч. посіб. Шаров Ю.П., Бобровська О.Ю., Латинін М.А та ін. за заг. наук. ред. М. М. Білинської. Київ, К.І.С. 2014. С. 128.
15. Руда Р. В. Оцінка платоспроможності та фінансової стійкості страхової організації. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2015. № 4 (32). С. 93-98.
16. Терещенко Т. Є., Моїсеєнко І. В. Зарубіжний досвід фінансового регулювання страхового ринку в частині регулювання платоспроможності. Економічний вісник університету. 2016. Вип. 29(1). С. 304-311 URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2016_29\(1\)_41](http://nbuv.gov.ua/UJRN/escvu_2016_29(1)_41)
17. Ткаченко Н. В. До визначення поняття «платоспроможність страхової компанії». Регіональна економіка. 2010. № 2. 100-105 с.
18. Ткаченко Н. В. Розвиток перестрахування як важіль забезпечення фінансової стійкості страховиків. Фінанси України. 2007. № 3. с. 118 – 124.
19. Фінансова звітність ПРАТ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ». URL: <https://arsenal-ic.ua/documents/reporting>
20. Щербатих Д. В. Напрями забезпечення підтримки фінансової безпеки страхової компанії. Вісник Черкаського університету. 2015. № 12 (345). С. 137-141.
21. Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II). Official Journal L 335. 2009. P. 1-155.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Розрахунок необхідного платоспроможного капіталу згідно Директиви 2009/138/ЄС	Розрахунок капіталу платоспроможності за класами страхування згідно вітчизняної методики
<p>1. Необхідний платоспроможний капітал (SCR) визначається за формулою:</p> $SCR = BSCR + Adj + SCR_{op}, \quad (1)$ <p>де BSCR – базовий необхідний капітал; Adj – кореговане покриття втраг технічних резервів і відстрочених податків; SCR_{op} – необхідний капітал для покриття операційних ризиків. Базовий необхідний капітал для покриття ринкового ризику (SCR_{market}), ризиків дефолту контрагента (SCR_{def}), страхування життя (SCR_{life}), страхування здоров'я (SCR_{health}), страхування іншого, ніж страхування життя (SCR_{non-life}) визначається за формулою:</p> $BSCR = \sqrt{Corr_{ij} * SCR_i * SCR_j + SCR_{intangibles}}, \quad (2)$	<p>1. Капітал платоспроможності для класів страхування життя (SCR(KP)^{life}) визначається за формулою:</p> $SCR(KP)^{life} = TP * 0.037 + ВПР_{CI} * 0.0007, \quad (1)$ <p>де TP – чисті технічні резерви, крім маржі ризику, сформовані на дату розрахунку, що визначаються як сума:</p> <ul style="list-style-type: none"> - технічних резервів, крім маржі ризику, за договорами прямого страхування за вирахуванням суми технічних резервів за договорами вихідного перестраховання таких договорів прямого страхування. Зазначена різниця вважається такою, що дорівнює нулю, якщо отримане значення є від'ємним, та - технічних резервів, крім маржі ризику, за договорами вхідного перестраховання за вирахуванням суми технічних резервів за договорами вихідного перестраховання таких договорів вхідного перестраховання. Зазначена різниця вважається такою, що дорівнює нулю, якщо отримане значення є від'ємним; <p>ВПР_{CI} – відповідальність під ризиком (капітал під ризиком) за ризиками смерті та інвалідності на дату розрахунку, що визначається для кожного окремого договору страхування (договору вхідного перестраховання), дійсного на дату розрахунку, щодо кожної застрахованої особи, а також договорів/страхових випадків, за якими страхова відповідальність не припинилася.</p>
<p>де SCR_i – необхідний капітал для покриття i-го виду ризиків; SCR_j – модуль ризику j, i; SCR_{intangibles} – необхідний капітал для покриття ризику нематеріальних активів; Corr_{ij} – попарні коефіцієнти кореляції; i – рядки кореляційної матриці; j – колонки кореляційної матриці.</p>	<p>2. Капітал платоспроможності SCR(KP)^{non-life} визначається як більша з таких величин:</p> $SCR(KP)^{non-life} = \max(KP^{sp}, KP^{pr}), \quad (2)$ <p>де:</p> $а) KP^{sp} = (СП^{ч1} * 0.18 + СП^{ч2} * 0.16) * k_{ге}, \quad (3)$ <p>де СП^{ч1} – частина СП_{розрах}, що не перевищує 700 млн грн; СП^{ч2} – частина СП_{розрах}, що перевищує 700 млн грн. Якщо СП_{розрах} не перевищує 700 млн грн, то СП^{ч2}_{розрах} = 0. k_{ге} – коефіцієнт ефективності перестраховання, що не може бути менше ніж 0.5;</p>

<p>Розрахунок необхідного платоспроможного капіталу згідно Директиви 2009/138/ЄС</p> <p>2. Модуль гарантійного ризику страхування життя (SCR_{life}), тобто капітал, необхідний для покриття ризику страхування життя, пов'язаного з такими субмодулями ризиків смертності, дожиття, втраги працездатності і захворювання, витрат страхування життя, ризиків переліду, припинення страхування та катастрофічного ризику при страхуванні життя, визначається за формулою:</p> $SCR_{life} = \sqrt{\sum_{r,c} CorrLife_{r,c} * Life_r * Life_c} \quad (3)$ <p>де $CorrLife_{r,c}$ – дані кореляційної матриці $CorrLife$; $Life_r, Life_c$ – необхідний капітал для окремих субмодулів ризиків життя відповідно до рядків та стовпців кореляційної матриці $CorrLife$.</p> <p>3. Модуль гарантійного ризику, не пов'язаного зі страхуванням життя ($SCR_{non-life}$), тобто необхідний капітал для покриття страхових ризиків, не пов'язаних зі страхуванням життя та резервного ризику, у т. ч. ризику катастроф, визначається за формулою:</p> $SCR_{non-life} = \sqrt{\sum CorrNL_{r,c} * NL_r * NL_c} \quad (4)$ <p>де $CorrNL_{r,c}$ – дані кореляційної матриці $CorrNL$; NL_r, NL_c – необхідний капітал для окремих субмодулів ризиків страхування іншого, ніж страхування життя, відповідно до рядків і стовпців кореляційної матриці $CorrNL$.</p>	<p>Розрахунок капіталу платоспроможності за класами страхування згідно вітчизняної методики</p> <p>б) $KP_{св} = (3B_{св}^{ч1} * 0,26 + 3B_{св}^{ч2} * 0,23) * k_{re}$, (4) де $3B_{св}^{ч1}$ – частина $3B_{св}$, що не перевищує 300 млн грн, $3B_{св}^{ч2}$ – частина $3B_{св}$, що перевищує 300 млн грн. Якщо $3B_{св}$ не перевищує 300 млн грн, то $3B_{св}^{ч2} = 0$. k_{re} – коефіцієнт ефективності перестраховання;</p> <p>в) $KP_{п}$ – капітал платоспроможності, який визначається станом на 31 грудня попереднього календарного року на підставі додатка 3 до Положення, помножений на коефіцієнт зміни резервів збитків $k_{рез}$, який рівний меншій з таких величин:</p> $1 \text{ або } \frac{RBNS_{п,р}^{тв} - RBNS_{п,р}^{тв} + IBNR_{п,р}^{тв} - IBNR_{п,р}^{тв}}{RBNS_{п,р}^{тв} + IBNR_{п,р}^{тв} - IBNR_{п,р}^{тв} - IBNR_{п,р}^{тв}}$ <p>де $RBNS_{п,р}$ – розмір резерву заявлених, але не виплачених збитків (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування, врегульованих заявлених вимог, за якими прийнято рішення про визнання випадку страховим та розмір страхової виплати, але оплата ще не здійснена в повному обсязі, та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві) на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами прямого страхування та договорами вхідного перестраховання; $IBNR_{п,р}$ – розмір резерву збитків, які виникли, але не заявлені (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві), на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами прямого страхування та договорами вхідного перестраховання; $IBNR_{п,р}^{тв}$ – резерв заявлених, але не виплачених збитків (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування, врегульованих заявлених вимог, за якими прийнято рішення про визнання випадку страховим та розмір страхової виплати, але оплата ще не здійснена в повному обсязі, та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві), на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами вхідного перестраховання; $IBNR_{п,р}^{тв}$ – резерв збитків, які виникли, але не заявлені (без урахування очікуваних регресів, ефекту дисконтування, врегульованих заявлених вимог, за якими прийнято рішення про визнання випадку страховим та розмір страхової виплати, але оплата ще не здійснена в повному обсязі, та маржі ризику за таким резервом, але з урахуванням резерву витрат на врегулювання збитків у такому резерві), на кінець розрахункового періоду 1 та 31 грудня попереднього календарного року відповідно за договорами вхідного перестраховання.</p> <p>3. Сумарно капітал платоспроможності $SCR(KP)^{life+non-life}$ визначається за формулою:</p> $SCR(KP)^{life+non-life} = SCR(KP)^{life} + SCR(KP)^{non-life} \quad (6)$
---	--

Фінансова звітність за 2021 рік
Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	168.00	695.00
первісна вартість	1001	3 147.00	3 859.00
накопичена амортизація	1002	2 979.00	3 164.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	113 541.00	101 431.00
первісна вартість	1011	155 769.00	152 358.00
знос	1012	42 228.00	50 927.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	244 718.00	528 572.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	29 103.00	17 355.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	265 836.00	332 835.00

Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	60 325.00	84 801.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	713 691.00	1 065 689.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	334.00	577.00
Виробничі запаси	1101	334.00	577.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	263 873.00	283 542.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6 996.00	9 652.00
з бюджетом	1135	63.00	91.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	2 692.00	3 433.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	47 213.00	58 746.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	68 534.00	10 232.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	531 365.00	437 574.00
Готівка	1166	7.00	71.00
Рахунки в банках	1167	531 279.00	437 325.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	145 625.00	84 409.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	0.00

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	39 202.00	4 642.00
резервах незароблених премій	1183	106 423.00	79 767.00
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	1 066 695.00	888 256.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	1 780 386.00	1 953 945.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	202 500.00	255 600.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	99 911.00	98 492.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	44 157.00	44 157.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	53 254.00	84 959.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	399 822.00	483 208.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	16 912.00	15 301.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 150.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	1 097 347.00	1 279 285.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	156 072.00	162 170.00
резерв незароблених премій	1533	941 275.00	1 117 115.00
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 115 409.00	1 294 586.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 332.00	1 037.00
товари, роботи, послуги	1615	1 492.00	2 519.00
розрахунками з бюджетом	1620	16 480.00	17 453.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	16 480.00	17 453.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	10.00
розрахунками з оплати праці	1630	19.00	216.00
за одержаними авансами	1635	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	82 032.00	50 312.00
Поточні забезпечення	1660	162 587.00	104 252.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	213.00	352.00
Усього за розділом III	1695	265 155.00	176 151.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	1 780 386.00	1 953 945.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 782 278.00	1 247 785.00
Премії підписані, валова сума	2011	2 142 529.00	1 846 062.00
Премії, передані у перестраховування	2012	157 755.00	323 613.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	175 840.00	193 582.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-26 656.00	-81 082.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	18 792.00	16 433.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	764 203.00	537 099.00
Валовий: прибуток	2090	999 283.00	694 253.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-40 658.00	-5 368.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-6 098.00	52 199.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-34 560.00	-57 567.00
Інші операційні доходи	2120	109 980.00	103 658.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	178 637.00	102 356.00
Витрати на збут	2150	639 778.00	572 200.00
Інші операційні витрати	2180	135 838.00	122 565.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	114 352.00	
збиток	2195		4 578.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	60 316.00	49 707.00
Інші доходи	2240	13 573.00	205 542.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	225.00	1 529.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	18 694.00	171 692.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	169 322.00	77 450.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-84 517.00	-59 755.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	84 805.00	17 695.00

ДОДАТОК В

Фінансова звітність за 2023 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	18 656.00	9 338.00
первісна вартість	1001	25 401.00	26 517.00
накопичена амортизація	1002	6 745.00	17 179.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	96 075.00	91 955.00
первісна вартість	1011	151 827.00	159 180.00
знос	1012	55 752.00	67 225.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	766 712.00	591 700.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	20 886.00	77 953.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	214 112.00	317 169.00
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	95 848.00	111 341.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	1 212 289.00	1 199 456.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	564.00	481.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Виробничі запаси	1101	564.00	481.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	347 449.00	486 078.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2 817.00	2 870.00
з бюджетом	1135	73.00	147.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	8 670.00	10 044.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	118 191.00	20 416.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	486 105.00	716 587.00
Готівка	1166	47.00	71.00
Рахунки в банках	1167	486 058.00	716 516.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	73 778.00	19 396.00
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	57 015.00	9 066.00
резервах незароблених премій	1183	16 763.00	10 330.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	1 037 647.00	1 256 019.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 249 936.00	2 455 475.00

ПАСИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	255 600.00	255 600.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	99 520.00	103 926.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	44 157.00	44 157.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	155 864.00	290 502.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	20 937.00	18 706.00
Усього за розділом I	1495	576 078.00	712 891.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	14 273.00	13 986.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	1 422 697.00	1 466 313.00
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	482 372.00	198 681.00
резерв незароблених премій	1533	940 325.00	1 267 632.00
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 436 970.00	1 480 299.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	4 518.00	5 595.00
розрахунками з бюджетом	1620	27 728.00	88 474.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	27 728.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	73.00	10.00
за одержаними авансами	1635	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	82 479.00	35 304.00
Поточні забезпечення	1660	121 792.00	131 899.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	298.00	1 003.00
Усього за розділом III	1695	236 888.00	262 285.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	2 249 936.00	2 455 475.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		0.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	1 850 844.00	1 647 876.00
Премії підписані, валова сума	2011	2 322 404.00	1 667 017.00
Премії, передані у перестраховання	2012	137 820.00	132 927.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	327 307.00	-176 790.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-6 433.00	-63 004.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	22 911.00	14 384.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	853 521.00	601 699.00
Валовий: прибуток	2090	974 412.00	1 031 793.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	235 742.00	-267 829.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	283 691.00	-320 202.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-47 949.00	52 373.00
Інші операційні доходи	2120	136 048.00	280 106.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	213 373.00	150 696.00
Витрати на збут	2150	634 376.00	723 819.00
Інші операційні витрати	2180	404 324.00	102 469.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	94 129.00	67 086.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	137 191.00	87 818.00
Інші доходи	2240	2 882.00	8 955.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250		36.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	1 402.00	372.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	232 800.00	163 451.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-100 393.00	-71 609.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	132 407.00	91 842.00

Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

РЕЦЕНЗІЯна кваліфікаційну (магістерську) роботу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

- Здобувача Муравєво Вікторії Сергіївни
- Тема кваліфікаційної (випускної) роботи: Управління грошово-кредитними
сферами компанії
- Обсяг роботи 64 с., 18 табл., 20 рис., 2 додатків.
1. Актуальність теми: Актуальність теми європейського господарювання
завдяки фінансовим роботам у сфері банківської справи
2. Відповідність змісту роботи вибраній темі та ступінь її
розкриття: Зміст роботи відповідає обраній темі
3. Позитивні сторони роботи, її практичне значення, наявність елементів
новизни: В роботі структурно: логічно висвітлено
етапи дослідження, наведено прогностичні показники
4. Недоліки і зауваження по роботі: Бажано зазначити
факторний аналіз та економічні кореляції
5. Загальні висновки по роботі: Робота рекомендується
до захисту
- Рекомендована оцінка роботи: « дуже добре » A / 92
- Рецензент Корсенько Р.В. " 13 " 12 2024 р.
підпис посада, прізвище, ініціали

Криворізький національний університет

Кафедра фінансів суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку

ВІДГУК

на кваліфікаційну (магістерську) роботу
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

- Здобувача Шурабевь Вікторії Сергіївни
 Тема кваліфікаційної (випускної) роботи: Управління платоспроможністю страхової компанії
 Обсяг роботи: 64 с., 18 табл., 20 рис., 2 додатків.
1. Актуальність теми: Платоспроможність забезпечує здатність страхової компанії виконувати зобов'язання перед страховальниками, тому потребує ефективного управління
2. Відповідність змісту роботи вибраній темі та ступінь її розкриття: зміст роботи повністю розкриває сутність вибраної теми
3. Характеристика рівня теоретичної підготовки, вмінь і навичок здобувача: здобувачка має високий рівень теоретичної та практичної підготовки
4. Оцінка самостійності виконання випускної роботи: робота виконана здобувачем самостійно
5. Дисциплінованість здобувача в роботі, відвідування ним запланованих консультацій та виконання рекомендацій керівника: здобувачка дисциплінована, відвідувала заплановані консультації та виконувала рекомендації керівника
6. Позитивні сторони роботи, її практичне значення, наявність елементів новизни: в роботі здійснено глибокий аналіз управління платоспроможністю ПрАТ СК «Арсенал Страхування», розроблено пропозиції щодо покращення управління
7. Недоліки і зауваження по роботі: суттєвих недоліків робота не містить
8. Загальні висновки по роботі: робота відповідає вимогам, містить завершене дослідження та рекомендується до захисту
- Рекомендована оцінка роботи: « відмінно » 95/1A
- Науковий керівник Жуков доц. Жуков Ю.Б. "13" "12" 2024 р.
підпис посада, прізвище, ініціали

Форма № Н-8.01

Криворізький національний університет
(по висхідному вимірюванню навчальної закладу)

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ)
РОБОТИ**

Направляється здобувачка **ЖУРАВЕЛЬ Вікторія Сергіївна** до захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

на тему: «Управління плато спроможністю страхової компанії»

Кваліфікаційна (магістерська) робота і рецензія додаються.

Декан факультету економіки
та управління бізнесом

(підпис) **Юлія КАШУБІНА**

Довідка про успішність

ЖУРАВЕЛЬ Вікторія Сергіївна за період навчання на факультеті денної форми навчання з 2023 року по 2024 рік повністю виконала навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за національною шкалою: відмінно 90 %, добре 10 %, задовільно — %; шкалою ECTS: A 90 %; B 10 %; C — %; D — %; E — %.

Ст. інспектор факультету

Марія ЗОРІНА

Висновок керівника кваліфікаційної (магістерської) роботи

Здобувачка Вікторія Журавель виконувала роботу самостійно, демонструючи науковий та творчий підхід.

Робота є завершеним дослідженням та містить розроблені пропозиції щодо удосконалення управління підприємством ІТІТ СК «Арсенал Станування».

Робота відповідає вимогам і рекомендується до захисту.

Керівник роботи доцент Кашубіна Юлія Богданівна Жані
 «11» грудня 2024 року

Висновок кафедри про кваліфікаційну (магістерську) роботу

Кваліфікаційна (магістерська) робота розглянута. Здобувачка ЖУРАВЕЛЬ Вікторія Сергіївна допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри Ріта КОРОЛЕНКО суб'єктів господарювання та інноваційного розвитку
 (підпис) (прізвище та ініціали)

«13» грудня 2024 року

CERTIFICATE

of conference participant

it is hereby certified, that

VIKTORIAA ZHURAVEL

took part in the L International Scientific and Practical Conference
**«INNOVATIVE EDUCATION: PROBLEMS AND PROSPECTS
 OF SCIENTIFIC RESEARCH»**

December 4-6, 2024, Stuttgart, Germany
 24 Hours of Participation
 (0,8 ECTS credits)

Head of the
organizing committee

Viktoriia Tsiundyk

CERTIFICATE

№157/2024

participant of the International scientific and practical conference
 (for students and postgraduates)

Financial mechanisms for ensuring the recovery of Ukraine's economy in modern conditions

Журналь Вікторія

this certificate is presented to

Oleksandra Smirnova
 VICE - RECTOR FOR SCIENTIFIC WORK
 STATE TAX UNIVERSITY UKRAINE

February 22
2024
Irpin

ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СЕРТИФІКАТ

АР №2161/0321-24

підтверджує, що

Вікторія Журавель

06.03.2024 р. пройшла навчання за програмою вебінару
«Академічна доброчесність: виклики, проблеми та перспективи»

Здобуто базові знання щодо:

- принципів та норм академічної доброчесності, вміння застосовувати їх у науковій та освітній діяльності;
- вимог законодавства у сфері академічної доброчесності, вміння інтерпретувати їх у контексті власної професійної діяльності;
- вміння виявляти потенційні ризики та можливості застосування штучного інтелекту з огляду на забезпечення академічної доброчесності.

ФОРМА НАВЧАННЯ - ДИСТАНЦІЙНА

ОБСЯГ НАВЧАННЯ - 0,5 ЕКТС

Ректор НУ«Запорізька політехніка»

Віктор ГРЕШТА